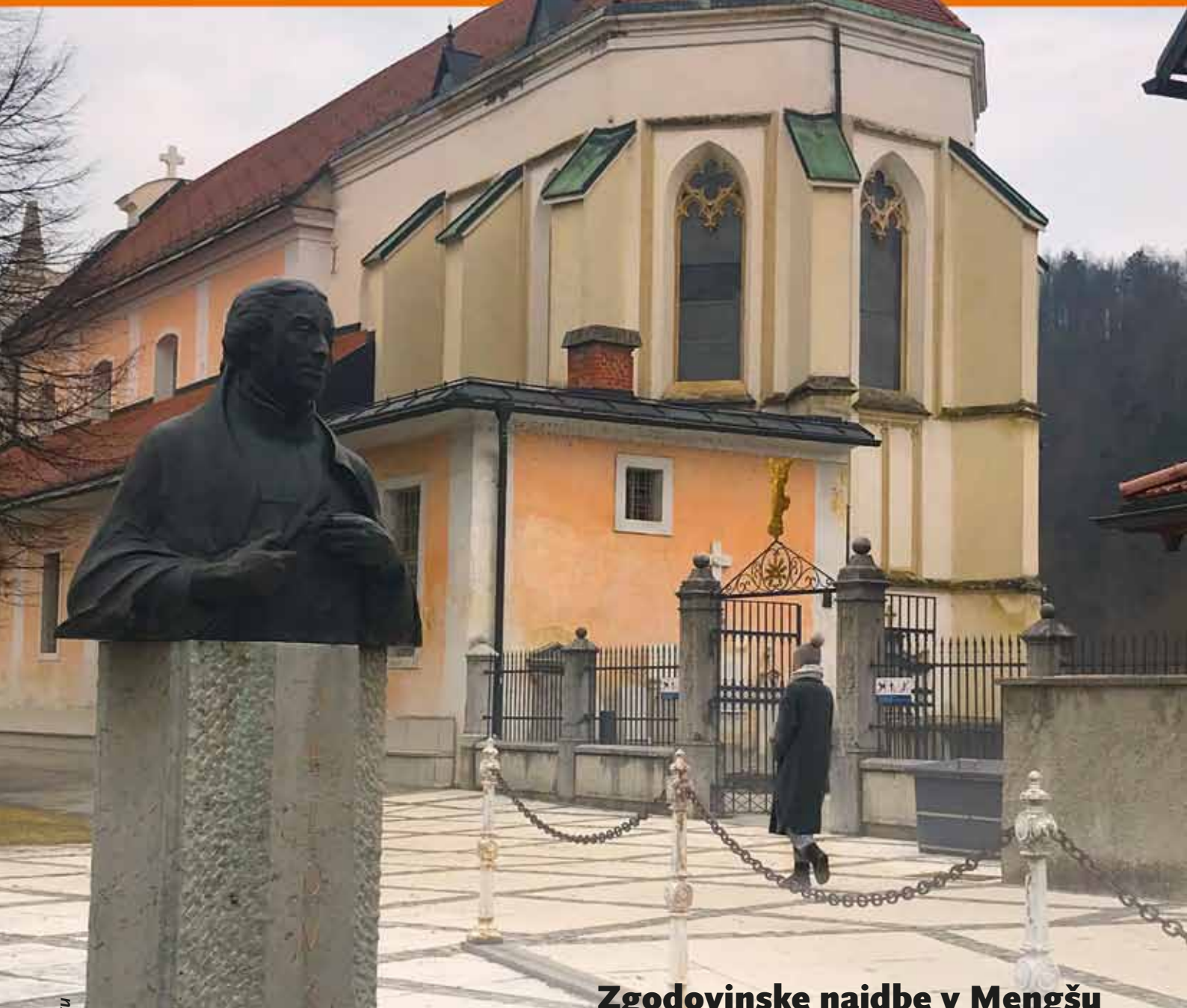

Mengšan

Glasiło Občine Mengeš
februar 2022, letnik XXIX, številka 2

Spomenik baročnemu slikarju Francu Jelovšku

Zgodovinske najdbe v Mengšu

Manca Dornik: »Deliti glasbo poslušalcem je občutek sreče«

Helena Škrlep: Kako govorimo – kako pišemo

dr. Herman Berčič: Šport bogati in daje, kajenje jemlje in siromaši

Anže Lanišek prispeval levji delež k zgodovinski zmagi Slovenije

OGLASI

KAJ SE DOGAJA

AIA – Mladinski center Mengeš od 15. februarja 2022 dalje

MLADINC zaradi pandemije COVIDA-19 program izvaja v skladu z vladnimi ukrepi. Prijave na dogodke in dejavnosti ter več info na: **fb drustvo aia, drustvo.aia@gmail.com, T: 070-732-070.**

VIRTUALNA PREDAVANJA IN DELAVNICE

preko aplikacije ZOOM

- Zoom predavanje NATUROPATSKA OBRAVNAVA BOLEČIN V HRBTENICI, v sredo, 16. 2., ob 18.00, Mateja Kržin.
- Zoom predavanje MONGOLIJA – dežela neskončnih prostranstev, v petek, 18. 2., ob 18.00, Zoran Furman.
- Zoom predavanje IZ HOBIJA NAREDI NAČIN ŽIVLJENJA, v sredo, 23. 2., ob 18.00, Andrej Pešec.
- Zoom predavanje KAJ V RESNICI POMENI LJUBITI, v petek, 25. 2., ob 18.00, Bogdan Rahten in Alenka Jovanovski.
- Zoom predavanje ŠRILANKA, v petek, 4. 3., ob 18.00, Tina Škorjanc.

DRUGI DOGODKI IN ANIMACIJE

- DAJ NAPREJ IN PODARI SONCE – HUMANITARNA AKCIJA ZA DRUŽINE V STISKI, v februarju in marcu zbiramo hrano z daljšim rokom trajanja in druge osnovne življenjske potrebščine. Donacije prinesi v preddverje MC, plesno dvoranico ali Knjižnico Mengeš, Sara Petrovič idr.
- ŽENSKI KROG, v ponedeljek, 14. 2., ob 18.00, Aleksandra Matan.
- IZMENJEVALNICA OBLAČIL, v soboto, 26. 2., od 16.00 do 20.00, Tea Vuga, Dora in Nika Smole.
- ROJSTNODNEVNE ZABAVE ZA OTROKE IN NJIHOVE PRIJATELJE, v soboto in nedeljo, od 10.00 do 13.00 ali od 13.30 do 16.30, po dogovoru, izkušeni animatorji poskrbijo za prijetno in igrivo vzdušje, Sanja Tomšič.

PLES IN VADBA

- HIP HOP: mini ob ponedeljkih, od 18.00 do 19.00, in četrkih, od 17.00 do 18.00; malčki ob sredah, od 16.00 do 17.00 in 17.00 do 18.00; mlajši pionirji v torek, od 17.00 do 18.00, v sredo, od 18.00 do 19.00; starejši pionirji v torek in četrtek, od 18.00 do 19.00; mladinci v torek in četrtek, od 19.00 do 20.00; članska skupina v četrtek, od 20.00 do 21.00; hip hop mamice v ponedeljek, od 19.00 do 20.00, Sanja Tomšič.
- NIRVANA: vsako sredo, od 20.00 do 21.00, Maja Sršen.
- PILATES: ob sredah, od 19.00 do 20.00, Sanja Tomšič.

UČENJE IN SVETOVANJE

- BREZPLAČNA UČNA POMOČ: po dogovoru, na daljavo ali v MC, od 10. leta dalje, za dijake in študente, Maša Povše.

Isčete dobro avtosolo?

RAZLIKA SE MENIJE

1993 RETOS

GARANCIJA 100% na zadrževanje

AKTUALNI TERMINI TEČAJEV

SOLE VOZNIJE

- TEČAJ CPP kat "B" (avto) 02.03.2022 ob 16.00 uri
- TEČAJ PRVA POMOČ 14.03.2022 ob 16.30 uri
- TEČAJ CPP kat "A" (motor) 16.03.2022 ob 16.00 uri
- TEČAJ ZA VODITELJA ČOLNA 18.03.2022 ob 17.00 uri
- TEČAJ CPP kat "C" (tovornjak) 22.03.2022 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "CE" (tovornjak + prik.) 23.03.2022 ob 16.00 uri
- IZPIT ZA TRAKTOR 28.03.2022 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "BE" (avto prikolice) 31.03.2022 ob 16.00 uri
- TEČAJ VARNE VOŽNJE (mladi vozniki) zbiramo prijave
- TEČAJ za viličar, TGM, Varstvo pri delu zbiramo prijave
- TEČAJ VARNE VOŽNJE (izbris točk) zbiramo prijave

040-758-000 Jasna

Rok Posavec s. p.
GSM: 031 470 724
montazaposavec@gmail.com

montazaposavec
Izvajalci inženjerske dejavnosti

- svetovanje, izmera in montaža notranjih vrat
- prodaja in montaža vseh vrst kljuk za vrata (enodelnih, deljenih, varnostnih)
- Dodaten **6 % popust** na nakup + montažo notranjih vrat in podbojev

Akcija - ob naročilu več kot 7 vrat,
vam vsako 4. kljuko podarimo!

lipbled.
Pesem gozda v vašem domu!

SERVIS LCD TV APARATOV

SHARP
KENWOOD
TELEFUNKEN
BLAUPUNKT
FINLUX JVC
TOSHIBA
HITACHI

AVS AUDIO VIDEO SERVIS

SERVISNI PARTNER ZA SLOVENIJO

Telefon: 01 729 13 03
Telefon: 01 729 13 04
E-pošta: avs.menges@siol.net
Internet: www.sharp-servis.si
Hribarjeva ulica 38, 1234 MENGEŠ
Delovni čas: od 9.-12. in od 15.-18. ure

KAZALO

Uvodnik	3
Občina	4
Intervju	10
Mengeški utrip	14
Kako govorimo – kako pišemo	17
Zanimivo	18
Zdravje	22
Šport	26
Politika	29
Zanimivi Mengšani	30
Kultura	34
Nekrolog	36
Pisma bralcev	37
Zahvale	37
Nagradna križanka	39

SODELUJTE V MENGŠANU

Priporočila za nenaročene prispevke o dogajanju v občini Mengeš: članki morajo biti opremljeni s polnim imenom in priimkom, naslovom avtorja in dopisano telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost. Uredništvo si v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi zmožnostmi pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, spreminjanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov. Nenaročeni prispevki se ne honorirajo. Treba jih je oddati v formatih .doc brez oblikovanja, vnesenih fotografij in grafik. Digitalne fotografije (vsaj ena je obvezna k vsakemu članku) pošiljajte kot samostojne datoteke v formatu .jpg, in velikosti vsaj 1 Mb. V besedilu dopišite stavek o vsebini fotografije in navedite avtorja. Dolžina prispevkov je lahko največ 1.500 znakov s presledki, v vsakem primeru pa je priporočljiv dogovor z urednikom. Zadnji rok oddaje za naslednjo številko je zadnji dan v mesecu. Prispevek, oddan po tem roku, ne bo objavljen v tekoči številki. Hvala za vaš trud!

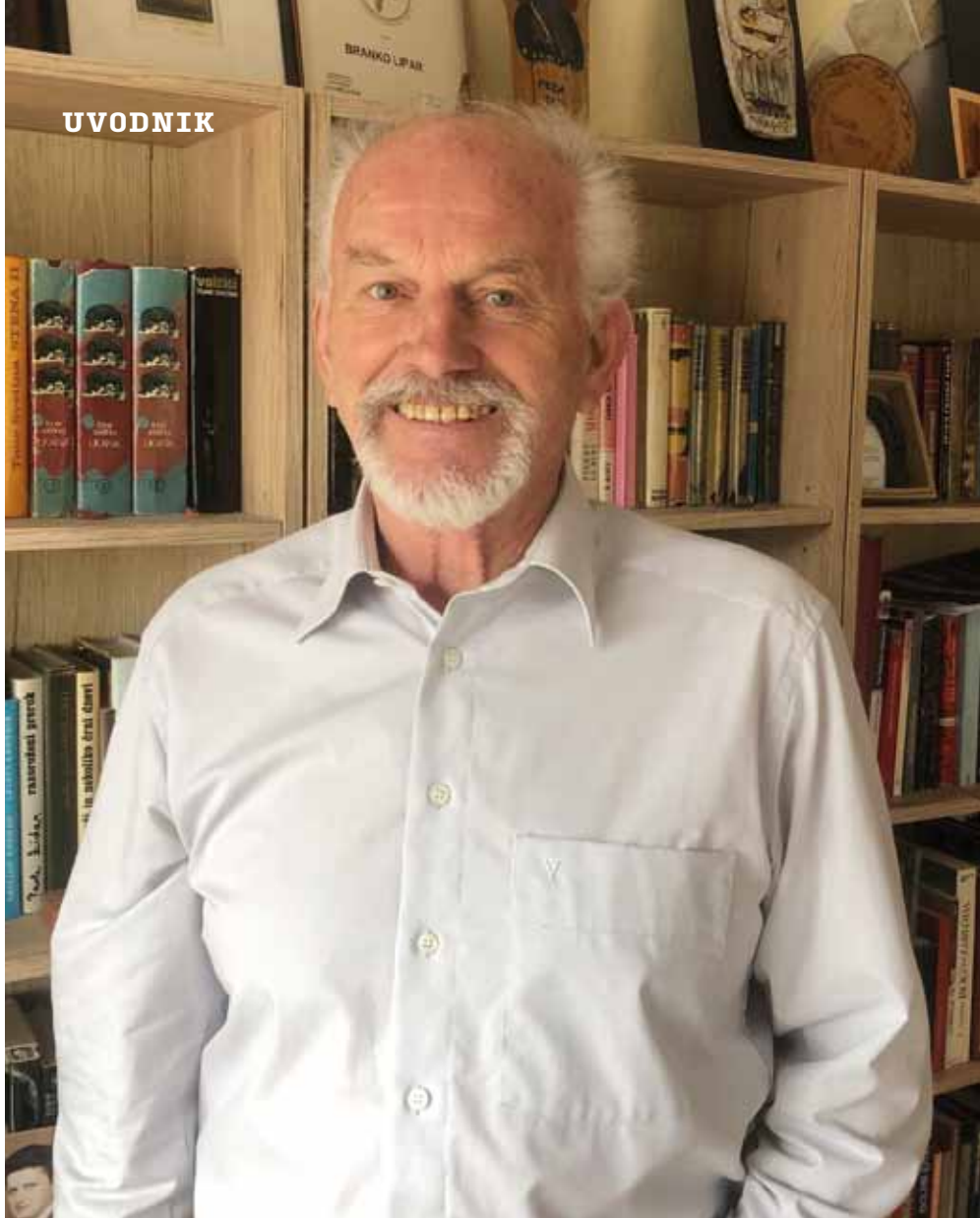
Prispevke in oglase oddajte najkasneje do **28. februarja 2022.**

MENGŠAN

JAVNO GLASILO OBČINE MENGES

Izdajatelj: Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, www.menges.si.
Odgovorna urednica: Urška Vahtar, o31 880 824, e-pošta: mengsan@menges.si.
Uredniški odbor: Branko Lipar, Frančiška Hunjet, Milica Tomšič. Uredniški svet: Rok Burja, Peter Gubanc, Franc Hribar, Bogo Ropotar, Matič Slokan, Tomaž Štebe.
Lektoriranje: Karin Geršak, Oranžna nit, Jaka Geltar s.p. Oblikovanje in prelom: Igor Ribič, Imprimio d.o.o. Tisk: Schwarz d.o.o.
Distribucija: Pošta Slovenije d.o.o. Oglasi in zahvale: Občina Mengeš, telefon: 01 7247 106, e-pošta: irena.kosec@menges.si. Naklada 3.300 izvodov. Revija izide enajstkrat na leto, je brezplačna in jo dobijo praviloma vsak drugi petek v mesecu vsa gospodinjstva v občini Mengeš. Vpisana je v razvid medijev MK pod zaporedno številko 357. Spletna izdaja Mengšana ISSN 2536-3999. • Fotografija na naslovnici, zadnji strani: Urška Vahtar
Naslednja številka Mengšana izide 17. marca 2022.

UVODNIK

Kultura, moja zvesta sopotnica

V nekaj več kot tri četrt stoletja trajajočem življenju (hudo se sliši, ne?) se človeku res lahko zgodi vse mogoče. Pravzaprav je ni stvari, ki se ne bi mogla zgoditi. Življenje je zato pestro, in ko se takole z varne časovne razdalje ozreš nazaj, imaš kaj videti. Množico obrazov in dogodkov, ki jih pogrešaš, in drugih, za katere je kar prav, da so utonili v pozabo. Od spominov se ti zavrti (ne od višine, kot poje neka pesem). Kar pomnim, se mi dogaja kultura. S poklicem šolmoštra je očitno v sorodu. Že med šolanjem na dobrem starem učiteljišču so nas vzgajali, da učitelji ne bomo samo učili otrok, ampak bomo kot izobraženci tudi duša kraja, kjer bomo živeli. Gonilo napredka bomo, kultura in prosveta bosta naša »osveta«. In tako se je res dogajalo. Povsod si bil zraven, uresničeval si šolsko in kulturno poslanstvo. Biti kulturno dejaven ni bila razumska opredelitev ali službena zadalžitev, bilo je prepričanje in način življenja. Trdno sem prepričan, da šele s kulturo lahko živiš polno življenje. V zadnjih dveh letih se je to jasno pokazalo, ko je morala v »izolacijo«. Kot bi nam zmanjkalo svetlobe, kot bi lepota odšla v stran. Občutili smo, da je nič ne more nadomestiti. Rad bi, da bi nas ta občutek razsvetlil, prečistil naše misli. Ogledalo, v katerem vidimo napake in slabosti, nam lahko nastavi gledališka predstava. Lepoto nam s svojo sliko podarja slikar. In kdo drug kot pesnik lahko s silno umetniško močjo pokaže človeku in človeštvu pot k sožitju, bratstvu in pravičnosti? »Edinost, sreča, sprava k nam naj nazaj se vrnejo ... Da oblast in z njo čast, ko prej, spet naša bode last! ... Da, koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregan. Ko rojak prost bo vsak, ne vrag, le sosed bo mejak! ... Mladen'či, zdaj se pije zdravljica vaša, vi naš up! Ljubezni domačije noben naj vam ne usmrti strup; ker po nas bode vas jo srčno branit' klical čas! ... Dokaj dni naj živi vsak, kar nas dobrih je ljudi!«

Če tako razumemo brezčasno Zdravljico, se nam ni treba bati prihodnosti.

Branko Lipar

03

Zima, zima bela, vrh gore sedela ...

Nadaljevanje te pesmi gotovo vsi poznate, saj nas popelje nazaj v otroštvo in zimske radosti, ki smo jih vsako leto komaj čakali. Tudi sam imam lepe spomine na te čase, ko smo z otroki iz vasi ure in ure preživeli na snegu. Uživali smo tako zelo, da niti opazili nismo, kako hitro nas je ujela noč. Nato pa smo vsi premočeni »piracali« domov, zaradi česar se nismo ne mi ne naši starši kaj preveč vznemirjali.

Vaški breg v neposredni bližini našega doma je bil nekaj posebnega. Bil je zbirališče vse vaške otročadi in mladine. Na njem smo se kepali in delali snežake. Sankanje je bilo skorajda obvezno, čeprav sank ni bilo vedno dovolj za vse. Zato so izposojene prišle še kako prav. Prve smuči sem dobil, ko sem zakoral v najstniška leta. Na njih seveda ni bilo ne duha ne sluha o vezeh, ki jih poznamo danes. Smuči so bile na »šponar,« kot se je vezem reklo po domače. Namesto pancrjev pa so bili dovolj dobri malo močnejši gojzarji. Kljub preprosti opremi je bilo smučanje še kako zabavno. Tako zelo, da je bila celo jutranja zmrznjena rosa dovolj za odlično smuko.

Ko pa je breg pobelil sneg, je ta postal prava mala Kranjska Gora. Nešteto krat smo ga »preštampali«. In to samo za en spust. Utrujenost? Kje pa! Seveda ni manjkala niti skakalnica, ki je smučarsko sezono podaljšala tja v zgodnjo pomlad. Na njej smo prirejali tekmovanja v smučarskih skokih, kjer nam padci nikoli niso prišli do živega. Občutki in spomini na tisto obdobje so res prijetni. Ko se takole v zimskih dneh pogovarjam s prijatelji, opažam, da se nam je po vaseh dogajalo zelo podobno. Skoraj ni bilo vasi, ki ne bi imela svojega smučišča na vaškem hribu. Danes tega seveda ni več, saj starši svoje otroke vozijo predvsem na urejena smučišča, polna vlečnic in sedežnic. Še vedno pa sneg, snežne norčije in druženje s sovrstniki otrokom prinašajo ogromno veselja in zabave. Šolske počitnice so tukaj, zato vsem šolarjem in staršem želim, da izkoristite ta čas za zimske radosti in medsebojno druženje. Učitelji, spočijte si od korone, napetosti v šoli in s tem povezanih nenehnih sprememb, saj smo jih že vsi naveličani, a verjamem, da je konec zelo blizu.

Drage občanke, spoštovani občani, želim vam lepe zimske dni!

Bogo Ropotar, podžupan

OBČINA

Zgodovinske najdbe v Mengšu

Na območju stare telovadnice Osnovne šole Mengeš pomembne najdbe tudi v kulturnih plasteh iz obdobja starejše železne dobe, imenovane Hallstatt.

Zgoraj: pogled na ostanke stavbe: Arheologi so v kulturni plasti starejše železne dobe, imenovane Hallstatt, na območju stare šolske telovadnice našli tri stavbe, za katere predvidevajo, da so gospodarska poslopja. V kulturni plasti starejše železne dobe so našli tudi odlomek bronaste zapestnice in delčke bronastega uhana ter trirobno pušičično ost, ki ji arheologi pravijo tudi skitska ost, ker so jo uporabljali Skiti, iranska nomadska ljudstva.

Na območju stare telovadnice Osnovne šole Mengeš so se pred izgradnjo nove kuhinje z jedilnico in kabineti v prvem nadstropju v novembru začela arheološka izkopavanja, kot jih je v kulturnovarstvenih pogojih predpisal Zavod za varstvo kulturne dediščine Območne enote Kranj. V mesecu novembru so arheologi v mlajših kulturnih plasteh našli zanimive artefakte, od keramičnih posod, izdelanih iz fine prečiščene gline, do steklene posodice, ki bi lahko bila del večjega lestenca, t. i. polikandelona, ki je bil uporabljen za razsvetljava v poznoantičnih cerkvah. V mesecu decembru so našli veliko stavbo iz mlajše železne dobe (latensko obdobje), ki je pogorela, zato je bilo v njej veliko predmetov, ki so jih takrat uporabljali. Od svitkov, lončenih posod za pitje in kuhanje do različnih brusov. Pod mlajšeželeznodobno stavbo pa so se pokazale še starejše plasti, ki so jih arheologi s pomočjo najdenih artefaktov umestili v čas starejše železne dobe. V tej fazi so našli tri stavbe, za katere predvidevajo,

Bronast uhan

Odlomek posode: Del keramične posode, ki so jo v obdobju starejše železne dobe uporabljali za shranjevanje žerjavice.

Bronasta zapestnica

Triroba puščična ost

da so glede na kontinuiteto najdb na območju gospodarska poslopja. Poleg stavb so našli še trirobo puščično ost, odlomek bronaste zapestnice, delčke bronastega uhana, posode z žerjavico ter različne bruse in keramično posodje.

Po arhiviranju najdenih artefaktov iz časa mlajše železne dobe, fotografiranju in skeniranju območja z dronom so arheologi odstranili nanose proda z Gobavice in iz Pšate ter prišli do starejših kulturnih plasti. Najprej so se pokazali obrisi treh hiš, ki so jih arheologi datirali s pomočjo najdenih artefaktov. Pri izkopu ostankov hiš in predmetov iz obdobja starejše železne dobe je sodeloval tudi Tine Kumerdej, študent 2. stopnje Arheologije na Filozofski fakulteti, ki bo o najdbah na območju stare telovadnice Osnovne šole Mengeš v obdobju starejše železne dobe napisal magistrsko nalogo. Tine Kumerdej je o poslopih povedal: »Na območju arheoloških izkopavanj smo našli ostanke treh hiš iz starejše železne dobe, ki so imele notranje ognjišče in posode za shranjevanje žerjavice.« Pojasnil je, »da so posode, v katerih je bila spravljena žerjavica, v času starejše železne dobe predstavljale garancijo za ogenj. Te stavbe so bile tako kot mlajšeželeznodobne in tudi rimske z ene strani odprte, v našem primeru proti strugi Pšate. Zaradi tega predvidevamo, da so tudi te stavbe gospodarska poslopja.« Seveda arheologi dopuščajo tudi možnost, da so najdene hiše enostavni stanovanjski objekti, za katere je značilno, da so imele vsaka svoje ognjišče. Pomen najdenih posod z žerjavico pa je pojasnil Draško Josipovič, vodja arheoloških izkopavanj: »Ko smo leta 1997 na območju v bližini stare telovadnice izvedli raziskavo območja s pomočjo sond, smo našli podobne posode s pepelom. Takrat smo mislili, da gre za žarne grobove. Videti je, da je šlo za posode z žerjavico

in da je bila na tem območju že v času stare železne dobe prisotna gospodarska dejavnost.«

Tine Kumerdej je predstavil način gradnje in oblikovanje naselij v času stare železne dobe: »V času starejše železne dobe sta obstajala dva načina gradnje, gradnja s t. i. stojkami in gradnja na kamnitih temeljih. Tukaj, na območju stare telovadnice Osnovne šole Mengeš, so stavbe grajene na kamnitih temeljih, na katere so postavili stene iz brun ali prepleta vej, ki so jih ometali z glino. Ohranili so se kamniti temelji stavb, vidni pa so tudi ostanki hišnega lepa (ometa), na katerem so se ohranile tudi sledi lesenega prepleta. Hiše so bile prekrite s slamo.« Opozoril je, da so bile zaradi varnosti pred požarom v tistih časih stanovanjske stavbe ločene od gospodarskih poslopij: »S tem so se zavarovali, če je na enem območju prišlo do požara.« Na Gobavici so arheologi že našli naselbino iz istega obdobja, zato predvidevajo, da so tam živeli, na območju stare telovadnice Osnovne šole Mengeš pa opravljali gospodarsko dejavnost.

Slika na levi – hišni lep: V času starejše železne dobe sta obstajala dva načina gradnje, gradnja s t. i. stojkami in gradnja na kamnitih temeljih. Na območju stare šolske telovadnice so stavbe grajene na kamnitih temeljih, na katere so postavili stene iz brun ali prepleta vej, ki so jih ometali z glino. Na fotografiji ostanki lepa (ometa), na katerem so se ohranile tudi sledi lesenega prepleta

Posebej zanimive so bronaste najdbe

V kulturni plasti so arheologi skupaj s tremi hišami našli tudi zanimive artefakte. Našli so trirobo puščično ost, ki ji arheologi pravijo tudi skitska ost, ker so jo uporabljali Skiti, iranska nomadska ljudstva. Tine Kumerdej je predstavil še druge najdbe: »Našli smo tudi odlomek bronaste zapestnice in delčke bronastega uhana, katerih primerjave lahko najdemo na najdišču Magdalenska gora, in odlomke kačaste fibule. Vsi štirje elementi spadajo v časovni okvir med 600 in 500 pr. n. št.« Pojasnil je, da so omenjene najdbe pomembne za časovno umestitev objektov in dajo zelo natančno datacijo hiš oziroma gospodarskih poslopij. Poleg bronastih najdb so našli tudi druge najdbe, kot so različni brusni in keramično posodje, med njimi različni lonci, vrči, sklede in pekve oziroma pokrovi.

Besedilo in foto: **Tina Drolc** za Občinsko upravo

V Zbirnem centru Dob tudi prostor za oddajo še delujočih električnih in elektronskih naprav

KP Prodnik je v sodelovanju z družbo ZEOS, d. o. o. v Zbirnem centru Dob postavil prostor za oddajo še delujočih električnih in elektronskih naprav in aparatov v ponovno uporabo, npr. za belo tehniko – pralne stroje, hladilnike, pečice, male gospodinjske aparate; zabavno elektroniko – radije, zvočnike, LCD-televizije in monitorje; svetila, računalniško opremo ter orodje za dom in vrt. Ob podpisu izjave, ki je potekala v zadnjih mesecih leta 2021, je Franc Jerič, župan Občine Mengeš, povedal: »Vsekakor pozdravljam odprtje prostora za ponovno uporabo električnih in elektronskih naprav in aparatov. Marsikdo ima doma kakšno napravo, ki še vedno deluje, a je ne potrebuje več. Sedaj občanke in občani lahko takšne naprave oddate na posebnem prostoru v Zbirnem centru Dob in tako poskrbite, da bodo dobile novega lastnika. S tem boste nekoga osrečili, hkrati pa naredili veliko za okolje.«

V povprečju je med zbranimi e-odpadki vsako leto do 2 odstotka še delujočih električnih in elektronskih naprav in aparatov, ki po nepotrebem končajo v predelavi materiala in tako še dodatno obremenjujejo okolje. Zato se za korak naprej h krožnemu ravnanju z električno in elektronsko opremo v zbirne centre postavljajo posebni prostori za odlaganje še delujočih električnih in elektronskih naprav in aparatov. Vse električne in elektronske naprave in aparate, oddane na poseben prostor v okviru Zbirnega centra Dob, v postopku priprave za ponovno uporabo pregleda projektni partner TSD, d. o. o. V postopku priprave se preverita funkcionalnost in električna varnost naprav in aparatov, nato pa se jih vrne na trg po primerni ceni ali pa se jih podari. Prodajno mrežo bodo projektni partnerji v letu 2022 razširili v vključevanjem lokalnih centrov ponovne uporabe ter spletno platformo krožnega gospodarstva. Na njej bodo potrošnike ozaveščali o možnostih koriščenja krožnih storitev in blaga s področja e-opreme ter okoljskih učinkih krožnega ravnanja.

Ob podpisu izjave Franca Jeriča, župana Občine Mengeš, in Emila Šehića, direktorja družbe ZEOS, ob predaji posebnega prostora za oddajo še delujočih električnih in elektronskih naprav v Zbirnem centru Dob, ki je bil organiziran v sklopu projekta programa LIFE Spodbujamo e-krožno pod sloganom #Še sem uporaben!

Besedilo in foto: Tina Drolc za Občinsko upravo

PREHOD NA TEDENSKI ODVOZ BIOLOŠKO RAZGRADLJIVIH ODPADKOV

Obveščamo vas, da se v prvem tednu marca prične izvajati tedenski odvoz biološko razgradljivih odpadkov.

Točne datume odvoza odpadkov preverite na računu za komunalne storitve (na prvi strani, v tabeli z navedenimi zabojniki) ali v portalu eProdnik.

www.jkp-prodnik.si
info@jkp-prodnik.si

PRODNIK
Javno komunalno podjetje

Biološko razgradljivih odpadkov se v zabojnike ne sme odlagati v plastičnih vrečkah, saj niso razgradljive in otežujejo predelavo odpadkov. Priporočljivo pa jih odlagati v biološko razgradljivih vrečkah iz škroba ali papirja, saj se tako omili neprijetne vonjave in prepreči zamrznitev odpadkov na zabojnik v zimskem obdobju.

Uporabniki, ki ste vključeni v javno službo zbiranja in predelave organskih odpadkov (torej imate doma rjavi zabojnik), lahko v zbirnem centru brez doplačila oddajate zeleni vrtni odrez (vejevje, listje, ipd.).

KAJ SPADA MED BIOLOŠKO RAZGRADLJIVE ODPADKE?

✓ ostanki sadja in zelenjave,	✓ pokvarjeni prehrabni izdelki (brez embalaže),
✓ netekoči ostanki hrane,	✓ papirnate vrečke, umazane od ostankov hrane,
✓ kavna usedlina, kavni filtri in čajne vrečke,	✓ papirnati robčki in brisače,
✓ jajčne lupine,	✓ rože, plevel, trava, zemlja.

KAJ NE SPADA MED BIOLOŠKO RAZGRADLJIVE ODPADKE?

- ✗ jedilno olje in ostale maščobe
- ✗ cigaretni ogorki
- ✗ plastične vrečke
- ✗ iztrebki domačih živali

PRAVILNO ODDAMO V:

- Center za ravnanje z odpadki ali v akciji zbiranja nevarnih odpadkov
- zabojnik za mešane komunalne odpadke
- zabojnik za embalažo
- zabojnik za mešane komunalne odpadke

Datum: 03. 01. 2022 • Številka zadeve: 602-0001/2022-3

Na podlagi tretjega odstavka 20. člena Zakona o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09 – ZIUZGK, 36/10, 62/10 – ZUPJS, 94/10 – ZIU, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 55/17 in 18/21) in na podlagi 3. člena Pravilnika o sprejemu otrok v Vrtec Mengeš (Uradni vestnik Občine Mengeš, št. 3/2011, z dne 14. 03. 2011) Vrtec Mengeš objavlja

JAVNI POZIV ZA VPIS NOVINECV V ODDELKE VRTCA MENGEŠ

(dnevni program) za šolsko leto 2022/2023

V skladu z Zakonom o vrtcih lahko vrtec sprejme otroka, ko dopolni starost najmanj 11 mesecev, če starši ne uveljavljajo več pravice do starševskega dopusta v obliki polne odsotnosti z dela. Če bo v vrtec vpisanih več otrok, kot je prostih mest, bo o sprejemu odločala Komisija za sprejem otrok v Vrtec Mengeš na podlagi kriterijev iz Pravilnika o sprejemu otrok v Vrtec Mengeš. Vrtec bo v 8 dneh po zaključku dela Komisije za sprejem otrok v Vrtec Mengeš objavil seznam sprejetih otrok in čakalni seznam, ki bo objavljen na oglasnih deskah enot in spletni strani vrtca. Podatki o otrocih bodo objavljeni pod šifro, ki ste jo starši oziroma vlagatelji prejeli na potrdilu o vpisu otroka v vrtec. Istočasno bodo starši oziroma vlagatelji z navadno pošto prejeli obvestilo o odločitvi komisije. Vloga za vpis otrok v Vrtec Mengeš je na voljo na spletni strani vrtca: www.vrtec-menges.com, v rubriki Starši/Obrazci, Vpis in izpis, in v tajništvu vrtca. Vlogi priložite potrebna potrdila oziroma dokazila, na podlagi katerih vam bo komisija lahko dodelila točke. Za dodatna pojasnila smo vam na voljo na tel. št.: 01/7230-220. Izpolnjeno vlogo oddajte v tajništvu vrtca ali pošljite po pošti na naslov: Vrtec Mengeš, Šolska ulica 12, 1234 Mengeš, najkasneje do 31. 3. 2022.

UPRAVA VRTCA MENGEŠ

Datum: 9. 12. 2021 • Številka: 094-1/2022-1

V skladu s Pravilnikom o podeljevanju Trdinove nagrade (Uradni vestnik Občine Mengeš, št. 2/2010) Odbor za družbene in društvene dejavnosti Občine Mengeš objavlja:

RAZPIS ZA POSREDOVANJE PREDLOGOV ZA PODELITEV TRDINOVE NAGRADE DIJAKOM, ŠTUDENTOM IN POSAMEZNIKOM ZA LETO 2022

Trdinove nagrade so priznanja, ki se podeljujejo dijakom in študentom, ki so:

- s posebnimi prizadevanji in uspehi prispevali k delovanju športnih, kulturnih in drugih društev, ki delujejo na območju Občine Mengeš,
- v študijskem oziroma šolskem letu izdelali projektno ali raziskovalno nalogo s tematiko, ki je lahko temeljna podlaga za razvoj in kakovost življenja v občini Mengeš ter predstavlja spodbudo za nadaljnje strokovno delo.

Za leto 2022 bodo lahko podeljene največ tri Trdinove nagrade. Višina posamezne nagrade je 1.000,00 € neto.

Predlog za Trdinovo nagrado mora vsebovati:

- ime in naslov predlagatelja;
- ime in priimek, rojstne podatke, kratek življenjepis;
- potrdilo o šolanju;
- dokazilo o državljanstvu RS;
- dokazilo o stalnem prebivališču v Občini Mengeš;
- kratek življenjepis kandidata, dokazilo o aktivnem udejstvovanju v delu društva oziroma projektno oziroma raziskovalno nalogo.

Predloge posredujejo društva in posamezniki najkasneje do 8. marca 2022, do 12. ure, v zaprti ovojnici na naslov: Občina Mengeš, Odbor za družbene in društvene dejavnosti, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, z oznako »Predlog za Trdinovo nagrado«. Nepopolnih predlogov in predlogov, ki bodo prispeli po roku, Odbor za družbene in društvene dejavnosti ne bo upošteval. Pregled in končni izbor bo opravil Odbor za družbene in društvene dejavnosti, potrdil pa Občinski svet Občine Mengeš. Trdinove nagrade bodo podeljene na slovesnosti ob občinskem prazniku.

ODBOR ZA DRUŽBENE IN DRUŠTVENE DEJAVNOSTI

Aleš Janežič, predsednik

Turistična ponudba občine Mengeš kmalu v mobilni aplikaciji

Občina Mengeš bo skupaj z občinami v projektu »Panorama APP petih občin« prenesla informacije o turistični ponudbi s spletnega portala Od mesta do vasi v aplikacijo za mobilne telefone, ki bo vključevala pregledne digitalne panoramske zemljevide in promocijske filme za najbolj prepoznavne in izpostavljene turistične točke. Občine Mengeš, Komenda, Medvode, Trzin in Vodice bodo s tem približale turistično ponudbo širšemu krogu turistov, predvsem mlajši populaciji. V aplikaciji bodo iz občine Mengeš predstavljeni Grad Jable, Športni park Mengeš, razgledna točka Dobeno, Mengeška kočna na Gobavici ter župnijska cerkev svetega Mihaela.

Občine Mengeš, Medvode, Komenda, Trzin in Vodice so na skupnem spletnem portalu Od mesta do vasi (dostopen na povezavi www.odmestadovasi.si) prek tematskih sklopov predstavile najbolj prepoznavne in izpostavljene turistične točke v omenjenih občinah. V okviru projekta »Panorama APP petih občin« pa bodo vsebinsko najbolj prepoznavnih in izpostavljenih turističnih točk v omenjenih občinah prenesle v aplikacijo za mobilne naprave. V aplikaciji bodo turistične točke predstavljene tudi s preglednimi digitalnimi panoramskimi zemljevidi in promocijskimi filmi. Mobilna aplikacija bo omogočala tudi preplet digitalnega in analognega sveta. Za vse, ki mobilno tehnologijo uporabljajo manj pogosto, bodo natisnjeni zgibanke, trganke in zemljevidi, primerni za obešanje na steno. Na fizičnem zemljevidu bo uporabnike s pomočjo mobilne aplikacije nagovorila znana osebnost, pojavili se bodo posnetki pokrajine, vdelani v zemljevid, točke zanimivosti na zemljevidu pa bodo ponudile video posnetke, galerijo in povezavo na navigacijo Google Maps; za piko na i bo mogoče vizualno preveriti še prikaz letnih časov. Namen projekta »Panorama APP petih občin« je privabiti nove skupine turistov in hkrati že obstoječim turistom ponuditi nove informacije na sodoben in tehnološko napreden način. Franc Jerič, župan Občine Mengeš, je povedal: »Poseben poudarek v projektu je privabiti mlajšo populacijo, ki dnevno uporablja mobilne aplikacije. Tudi vsebine, ki bodo vključene v aplikacijo, bodo pripravljene tako, da bodo pritegnile mlade, ki šele spoznavajo okolje regije, v kateri živijo.«

Besedilo in foto: **Tina Drolc** za Občinsko upravo

Datum objave: 18. 2. 2022 • Številka: 339-1/2022

JAVNI RAZPIS O SOFINANCIRANJU DEJAVNOSTI DRUŠTEV NA PODROČJU KMETIJSTVA V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2022

Rok za oddajo vlog je 16. marec 2022. Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, I. r. • Župan Občine Mengeš

Datum objave: 18. 2. 2022 • Številka: 69-1/2022

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE MLADINSKIH PROGRAMOV IN PROJEKTOV V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2022

Rok za oddajo vlog je 16. marec 2022. Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, I. r. • Župan Občine Mengeš

Datum objave: 18. 2. 2022 • Številka: 329-1/2022

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE DEJAVNOSTI TURISTIČNIH DRUŠTEV V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2022

Rok za oddajo vlog je 16. marec 2022. Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, I. r. • Župan Občine Mengeš

Datum objave: 18. 2. 2022 • Številka: 69-2/2022

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV IN PROJEKTOV VETERANSKIH ORGANIZACIJ V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2022

Rok za oddajo vlog je 16. marec 2022. Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, I. r. • Župan Občine Mengeš

Datum objave: 18. 2. 2022 • Številka: 129-1/2022

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE HUMANITARNIH IN SOCIALNIH PROGRAMOV IN PROJEKTOV V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2022

Rok za oddajo vlog je 9. marec 2022.

POMEMBNO: V skladu z novim Pravilnikom o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o sofinanciranju humanitarnih in socialnih programov in projektov v občini Mengeš (Uradni vestnik Občine Mengeš, št.: 13/2019, z dne 17. decembra 2019) vas posebej opozarjamo na tri spremenjene pogoje sofinanciranja, ki so navedeni spodaj:

- (1) imajo sedež društva v občini Mengeš ali imajo sedež društva izven občine Mengeš, vendar je med člani društva vsaj 15 občanov občine Mengeš s stalnim prebivališčem v občini Mengeš oziroma vsaj 15 uporabnikov programa ali projekta s stalnim prebivališčem v občini Mengeš;
- (2) imajo humanitarno, invalidsko ali socialno dejavnost opredeljeno v svojih aktih;
- (3) društva, ki imajo sedež izven občine Mengeš, lahko prijavijo največ tri programe ali projekte.

Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, I. r. • Župan Občine Mengeš

Mreža poti LAS

Kolesarske poti v okviru projekta »Mreža poti LAS« označene tudi v občini Mengeš

V občini Mengeš so bile v okviru projekta »Mreža poti LAS« postavljene table z oznakami kolesarskih poti, talne označbe kolesarskih poti in tudi informativna tabla na Trgu pod kostanji. Glavni namen projekta je bil vzpostavitev in povezovanje že obstoječih kolesarskih poti na območju šestih občin – Domžal, Komende, Medvod, Mengša, Trzina in Vodice. Bogo Ropotar, podžupan občine Mengeš, ki je s strani občine koordiniral projekt, je povedal: »V šestih občinah je bilo vzpostavljenih 11 kolesarskih poti na več kot 60.000 metrih, nameščenih je bilo več kot 200 tabel, več kot 1000 talnih označb in tudi informativne table z informacijami o pomembnih znamenitostih določenega kraja.« Projekt »Mreža poti LAS« je bil namenjen označevanju že obstoječih kolesarskih poti, predvsem z namenom zagotavljanja varnosti v cestnem prometu in povezovanja kolesarskih poti s soslednimi občinami oziroma povezovanja kolesarskih poti občin Domžal, Komende, Medvod, Mengša, Trzina in Vodice. S tem se je vzpostavila tako infrastruktura za trajnostno mobilnost občanov in občanov med občinami, priložnost za zdrav in aktiven življenjski slog kot tudi priložnost za razvoj turizma v omenjenih občinah. Mreža kolesarskih poti namreč omogoča dostop do naravnih in kulturnih znamenitosti, ki so posebej označene tudi na informativnih tablah, kar omogoča vsem domačim in tujim rekreativcem, da spoznajo in si ogledajo kulturne in naravne znamenitosti v domači in soslednjih občinah.

Besedilo in foto: **Tina Drolc** za Občinsko upravo

Datum: 9. 12. 2021 • Številka: 094-2/2022-1

Na podlagi 8. člena Odloka o podelitvi priznanj Občine Mengeš (Uradni vestnik Občine Mengeš, št. 1/11) je Občinski svet Občine Mengeš na svoji 21. redni seji, dne 9. decembra 2021, sprejel

SKLEP O JAVNEM RAZPISU ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE MENGEŠ ZA POMEMBNE TRAJNE DOSEŽKE, KI PRISPEVAJO K RAZVOJU, UGLEDU IN PROMOCIJI OBČINE ZA LETO 2022

1. Priznanja Občine Mengeš se podeljujejo za prispevek k boljšemu, kakovostnejšemu in polnejšemu življenju občanov, razvoju in ugledu občine na gospodarskem, okoljskem, kulturnem, športnem in humanitarnem področju ter na drugih splošno koristnih področjih delovanja v občini in širši skupnosti.

2. Priznanja Občine Mengeš se podeljujejo posameznikom, skupinam in pravnim osebam.

3. Za leto 2022 bodo podeljena naslednja priznanja:

- 1 naziv častni občan Občine Mengeš,
 - 1 zlato priznanje,
 - 2 srebrni priznanji,
 - 3 bronasta priznanja.
- Naziv častni občan Občine Mengeš se podeli za izjemne zasluge na katerem koli področju človekove ustvarjalnosti oziroma posamezniku, ki je posebno zaslužen za pomembne trajne dosežke v razvoju, ugledu in promociji občine in širše skupnosti ter je prejemnik vsaj enega občinskega priznanja za pomembne trajne dosežke. Naziv častni občan Občine Mengeš se podeli posamezniku, občanu Mengša.
 - Zlato priznanje Občine Mengeš se podeli posamezniku oziroma skupini za več kot 30-letno delo oziroma pravni osebi za več kot 50-letno delo.
 - Srebrno priznanje Občine Mengeš se podeli posamezniku oziroma skupini za več kot 20-letno delo oziroma pravni osebi za več kot 40-letno delo.
 - Bronasto priznanje Občine Mengeš se podeli posamezniku oziroma skupini za več kot 15-letno delo oziroma pravni osebi za več kot 30-letno delo.

Predlog za podelitev priznanj za pomembne trajne dosežke lahko podajo posamezniki, skupine in pravne osebe, ki imajo stalno prebivališče oziroma sedež v občini Mengeš.

Predlog za podelitev priznanja mora vsebovati naslednje podatke:

- ime in priimek oziroma naziv predlagatelja;
- ime in priimek, rojstne podatke in naslov predlaganega kandidata oziroma naziv in naslov pravne osebe, ki je predlagana za priznanje;
- vrsto priznanja;
- podrobnejšo obrazložitev predloga.

Predlagatelj sebe ne more predlagati za podelitev priznanja. Predlog za podelitev priznanja mora biti predložen v pisni obliki najkasneje do 8. marca 2022, v zapečateni ovojnici na naslov Občinski svet Občine Mengeš, Komisija za podeljevanje priznanj, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, z napisom Predlog za podelitev priznanja. Nepopolnih predlogov in predlogov, ki bodo prispeli po roku, Komisija za podeljevanje priznanj ne bo upoštevala.

4. Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem vestniku Občine Mengeš.

OBČINA MENGEŠ • Občinski svet • **Franc Jerič, župan**

Kaj se v resnici zgodi z odpadki, ki jih ločujemo?

Pri rednem ločevanju odpadkov – ločenem zbiranju in odlaganju – v gospodinjstvih se postavlja vprašanje, kaj se v resnici zgodi z ločeno zbranimi odpadki. V JKP Prodnik, ki na območju občine izvaja javno gospodarsko službo ravnanja z odpadki, pojasnjujejo, kaj nastane iz posameznih vrst ločeno zbranih odpadkov.

Ločevanje odpadkov je obveza vsakega gospodinjstva, izvajalec javne službe pa mora poskrbeti za ločeno zbiranje in odvoz ter predajo v nadaljnjo obdelavo pooblaščenim izvajalcem. Večina ločeno zbranih odpadkov se namreč ponovno uporabi, in sicer ločeno zbrane odpadke od komunalnih podjetij prevzamejo za to pooblaščen podjetja, ki poskrbijo za ustrezno nadaljnje ravnanje in predelavo.

Ločeno zbrana embalaža se najprej razvrsti glede na material, ločijo se tetrapaki, pločevinke, plastenke, vrečke itn., nato pooblaščen podjetja prevzamejo posamezne skupine odpadkov in jih uporabijo kot surovine. Iz plastične embalaže nastanejo različni izdelki, kot so ohišja za vžigalnike, kemični svinčniki, preproge, cevi, vrečke in drugo. Pločevinke predelajo v nove pločevinke. Tetrapake pa razstavijo na različne sestavine, ki jih uporabijo za nove izdelke ali ustvarjanje energije.

V ponovno predelavo se vrnete tudi papir in steklo, iz česar naredijo nove papirnate in steklene izdelke. Več kot 57 odstotkov surovin v slovenski papirniški industriji izhaja iz papirja za recikliranje. Ločeno zbrani biološki odpadki se v kompostarni predelajo v kakovosten kompost.

Ločeno zbrane nevarne odpadke pa prevzamejo podjetja, ki so pooblaščen za ravnanje z nevarnimi odpadki in poskrbijo, da nevarni odpadki ne škodujejo okolju. Nekatere nevarne odpadke predelajo v sekundarno gorivo za cementarne, npr. olja in razredčila; nekatere sežgejo, npr. zdravila, sredstva za zaščito rastlin; kisline nevtralizirajo, baterije pa predelajo. Vsak lahko prispeva svoj delež k varovanju okolja, najprej tako, da ustvari čim manj odpadkov, nato pa, da jih vestno ločuje in s tem zagotovi njihovo nadaljnjo uporabo. Z ustvarjanjem čim manjše količine odpadkov in vestnim ločevanjem odpadkov poskrbimo, da odpadki v čim manjši meri obremenjujejo okolje, kar pomeni, da ohranjamo naravne vire, zmanjšujemo porabo energije in emisije toplogrednih plinov v okolje ter zmanjšujemo število odlagališč, ki zelo obremenjujejo okolje. V pomoč pri ločevanju odpadkov smo pripravili abecedni seznam odpadkov z navodili, kam jih pravilno odložiti: LOČEVANJE ODPADKOV OD A DO Ž in letak: NAVODILA ZA LOČEVANJE ODPADKOV. Podrobnejša navodila in pojasnila pa so dostopna na spletni strani: LOČEVANJE ODPADKOV.

Besedilo in foto: **Tina Drolc** za Občinsko upravo

INTERVJU

MANCA DORNIK

Deliti glasbo poslušalcem je občutek sreče

Manca v Helsinkih

Poseben občutek ob spoznanju, da je učenec presegel učitelja, sem doživel ob srečanju in pogovorih s tokratno gostjo našega glasila, poklicno glasbenico MANCO DORNIK. No, to o odnosu učitelj – učenec je mišljeno bolj simbolno, saj je bil najin odnos v šoli bolj posreden. Pa vendar. Iskreno spoštovanje sem občutil, ko mi je predstavila svoje življenje in dosežke v dosedanjih komaj šestindvajsetih letih. Pa ponos, ker je nekaj k temu zagotovo prispevala tudi mengeška šola. In presenečenje zaradi njene neposrednosti, svetovljanskosti in sposobnosti poglobljenega razmišljanja. Tudi opazovanja, primerjanja, vrednotenja in samokritičnega umeščanja same sebe v dogajanje, čas in prostor. Samozavest ustvarjalnega človeka, ki vidi priložnosti povsod in je prerastel logiko državnih meja in raznih omejenosti.

Ni me sram priznati, da sem se počutil precej neobgljeno, ko sem se pripravljal na razgovor in si v mislih oblikoval vprašanja. In tudi tega ne, da sem spoznal marsikaj novega, svežega, zanimivega. Pa še, da živimo v času, ko so lahko mladi in razgledani ljudje vzorniki starejšim. Z Manco sva se pogovarjala, ko je pred dobrim mesecem prišla domov. To naj bi bil dopust, a je imela vseeno precej obveznosti. Z veseljem je pristala, da se predstavi bralkam in bralcem Mengšana.

Začetek glasbene poti? In zakaj harmonika, ne pa na primer flavta ali klarinet?

Začela se je v Glasbeni šoli Mengeš. Prva učiteljica je bila Andreja Polanec Kolenc, ki mi je vlila ogromno željo in vnemo po ustvarjanju glasbe ter nekako zaznamovala mojo umetniško pot. Šolanje v Sloveniji sem zaključila na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani, kjer je bil nazadnje moj učitelj Klemen Leben. Mami me je pri petih letih vpisala k flavti, a mi ni bilo všeč. Že kmalu sem se navdušila nad harmoniko, ki jo je poleg teorije poučevala učiteljica Andreja. Mislim, da je bila to ljubezen na prvi pogled, no, na prvi zvok.

Najprej si igrala na klavirski harmoniki, potem si presedlala na kromatično? V čem je razlika?

Kromatična harmonika ima večji razpon med toni, kar za dva klavirja v obeh rokah. To je izjemno! Med toni so manjše razdalje, igraš lahko bolj zapletene akorde. Potrebno je veliko vaje in malo drugačna tehnika igranja z desno roko, a se hitro privadiš. Harmonika pa je težka 16 kilogramov.

Kako pa se je nadaljevalo tvoje šolanje?

Proti koncu študija na Konservatoriju je moje delo opazil finski glasbeni pedagog Matti Rantanen, ki je pionir moderne harmonike, na Finskem je začel uvajati moderno glasbo. V tem času sem že veliko nastopala in za to prejela študentsko Prešernovo nagrado. Matti mi je ponudil možnost študija na odlični univerzi Sibelius v Helsinkih, kjer je bil pozneje moj glavni učitelj. Uspešno sem opravila sprejemni izpit in tako postala prva slovenska študentka, ki je na tej univerzi uspešno zaključila dodiplomski in podiplomski študij. Vsak traja po tri leta. Poleg študija harmonike kot glavnega predmeta sem vpisala še dva (izbirna) predmeta: kompozicija in dirigiranje. Vso pozornost in energijo sedaj posvečam harmoniki. Po opravljenem magisteriju me čaka še doktorat. Študija izbirnih predmetov ne bom nadaljevala. Menim, da sem si veččin in znanja s teh področij, kolikor ga potrebujem, pridobila dovolj. Poleg umetniškega sem obiskovala tudi pedagoški program, ki mi daje možnost poučevanja na vsaki akademiji. Moram pa še povedati, da mi je bila pri študiju na Sibeliusu v veliko pomoč kakovostna izobrazba, ki sem jo pridobila na ljubljanskem Konservatoriju. Imamo srečo, da je slovensko šolstvo javno, program pa izvaja usposobljen kader. V tujini je namreč večina šol zasebnih ali/in izjemno dragih.

Študij na Akademiji Sibelius je gotovo zanimiv.

Šolsko leto traja od začetka septembra do konca aprila. Tu je veliko študentov iz različnih držav. Smo kot družina, zato se ne počutim osamljena. Študij je zelo fleksibilen. Nekaj predmetov

Krstna izvedba skladbe Uroša Rojka na Sibelius Akademiji

je obveznih, ostale lahko študent izbere sam. Za udejstvovanje je veliko možnosti, važno je, da si res želiš delati. Študij je odlično organiziran, pogoji so optimalni. Dela se po principu motivacije in ne prisile, poučevanje pa poteka v finščini, švedščini in angleščini. Kar je last akademije, je last vseh študentov; vadiš lahko 24 ur na dan, prostorov za vadbo je dovolj, lahko snemaš v studiih, koncertnih dvorinah ...

Gotovo veliko nastopaš. Znanja in energije imaš dovolj.

Res je, rada nastopam, to je navsezadnje bistvo glasbenikovega ustvarjanja. Tudi snemanja so pomembna. Sem članica veliko komornih skupin in ansamblov v Evropi. Prejela sem tudi glasbene nagrade in priznanja različnih organizatorjev. Veliko mi pomeni, da sem kot prva Slovenka in harmonikarica prejela Kranichsteinovo štipendijo v Darmstadt med 500 kandidati. Nagrada na festivalu v Darmstadt mi je omogočila kakovostne nastope in sodelovanje z uglednimi skladatelji. Povabila organizatorjev koncertov prejemam iz številnih držav; menim, da je to tudi priznanje za moj trud pri graditvi ugleda harmoniki in njenemu razvoju ter kulture nasploh. Ponosna sem tudi na nastope iz časa, ko sem še študirala v Sloveniji. Priznanja so mi pomagala, da sem lažje stopila na pot koncertne solistke.

Poleg nastopanja imaš gotovo še druge obveznosti. Kaj lahko poveš o tem?

O tem bi lahko veliko povedala. Trenutno sem razpeta med tremi državami, če ne upoštevam Slovenije. V Helsinkih na Finskem živim in delam že sedem let. Tu sem doštudirala, sedaj pa pripravljam doktorat in sodelujem s skladatelji. Ukvarjam se tudi s pedagoškim delom. Na Akademiji Sibelius sem že poučevala nadarjene mladostnike, sedaj pa imam zasebno svoj razred učencev harmonike. V Švici na Akademiji za glasbo v Baslu nadaljujem projekt »Izvedba sodobne glasbe«, na Danskem pa mi je na Kraljevi akademiji za glasbo v Kopenhagnu omogočeno, da v prestižnem razredu Geirja Draugsvolla opravljam solistično specializacijo.

Ali je pomembno sodelovanje izvajalca in skladatelja?

Duo s skladateljicama Mioko Yokoyama in Annette Schlunz

Nastop v Organo dvorani v Helsinkih s kitaristom Taavijem Kiviranto • Spodaj: Nastop tria z izvedbo dela skladateljice Patricie Martinez

Zgoraj: Izvedba skladbe skladateljice Chaye Czernowin • Spodaj: Koncert na prostem v Torinu

Je, izjemno. Note so namreč le zapis, skladatelj pa lahko izvajalcu pojasni, česar ta ne more videti, na primer od kod navdih za skladbo. Rada izvajam sodobno glasbo, ker je avtor lahko prisoten. Skladatelji so za sodelovanje večinoma navdušeni. Ne le, ko gre za izvedbo, tudi med skladanjem. Vsak od njih lahko prispeva znanje, kreativnost in ideje, drug brez drugega ne moreta. Sodelovala sem že z veliko skladatelji, razumemo se in smo tudi prijatelji. Tak način dela mi veliko pomeni in gotovo prispeva k razvoju harmonike in kreativnosti. Prvi skladatelj, s katerim sodelujem že skoraj desetletje in pol in sva še danes prijatelja, je odlični klarinetist Uroš Rojko.

S kakšnimi občutki se soočaš pred nastopom in po njem?

Pred nastopom me preveva občutek posebne sreče in veselja, da greš po dolgih urah vaj in priprav na oder pred poslušalce, ki so prišli poslušati in uživati v koncertu. Tega se ne da opisati. Vsak koncert je neponovljiv dogodek, takrat skupaj živimo v istem trenutku. Prav gotovo pa so nekaj najlepšega trenutki po nastopu. Izdihneš, se spogledaš s kolegi soizvajalci, se nasmehneš njim in publiki. Vidiš izraze na obrazih – solze, nasmehe, zamaknjenost ... Sprejemaš čestitke, se prebujáš, zaziraš vase. Ne da se opisati. In vse to se je zgodilo z glasbo!

Kaj je dobra glasba? O tem obstajajo razne teorije.

V vsaki vrsti glasbe je dobra tista, katere izvajalci jo odlično izvajajo, izžarevajo ljubezen do nje in so predani svojemu opravilu. Imeti pa mora neki svoj smisel, notranjo povezanost, v poslušalcih mora sprožati čustva.

Kakšno mnenje pa imate izvajalci o poslušalcih? Slišal sem, da imate rajši tiste, ki kaj vedo o glasbi, skladateljih, izvajalcih? Ki so vzgojeni, kot se reče.

Priporočljivo je, da poslušalec ve, kaj ga čaka na koncertu, kaj mu bo dogodek dal. V resni glasbi je navada, da prebereš koncertni list. Tudi sama to naredim, kadar sem poslušalka, še posebej pri novih delih. Neka razgledanost je vedno dobrodošla. Vendar je samo intelektualna premalo. Tudi čustvena mora biti, brez nje glasbe ni mogoče v celoti dojeti, jo vsrkati. Je pa res, da se poslušalci ob našem izvajanju tudi sami spontano

S staršema Viktorjem in Ireno v Darmstadtu

izobražujejo. Izvajalci lahko k temu veliko pripomoremo, če smo strpni in jim znamo pojasniti z besedami in ravnanjem, kar jih zanima, in tako, da to razumejo.

Da je glasba univerzalna, brezmejna, ne pozna ne rase ne vere, smo že dolgo prepričani. Velja to za vse vrste?

Glasba je široka ali pa omejena toliko, kot sta njen izvajalec ali pa poslušalec. Menim, da so različne kulture in tradicije v glasbi po svetu izjemne. Od njih se lahko veliko naučimo. Skladateljem in glasbenikom lahko pomenijo vir navdiha ali glasbene začetke. Oviri pri tem sta dostopnost in elitizem. To je še vedno velik problem. Resna glasba je na primer težko dostopna v revnih državah pa tudi tam, kjer se spopadajo z rasizmom. Sicer pa jo ljudje poslušajo in sprejemajo. Moja prijateljica ima lepo izkušnjo. S fantom sta v Beninu v Afriki izvajala klasično glasbo s flavto in kontrabasom. Ljudje, tudi otroci, so bili veseli in so zelo uživali.

Nekaj besed posvetiva še naravi. Prepričan sem, da se v njej ves čas ustvarjajo neki zvoki. Vsi živi organizmi jih proizvajajo in zato noč in dan poteka koncert. Da se sliši, ni potrebno šolano uho, ampak spoštljivost do narave in iskren občutek, da si tudi sam del nje. Kaj pa ti misliš?

Temu mnenju se povsem pridružujem. Frekvence in zvoki so del veselja in tudi ogromno znanstvenikov je dokazalo, da je glasba v najmanjših delcih vsega, kar obstaja. Če sprejemaš vse okoli sebe z odprtim srcem, pomeni, da si v sozvočju z naravo in veseljem. Tudi živa bitja ustvarjajo zvoke in soustvarjajo to veličastno harmonijo. Od posameznika je odvisno, ali jo je sposoben doživljati. Splača pa se potruditi. Res.

Kakšne so danes možnosti mladih, da se šolajo, nastopajo v drugih državah?

Danes je svet odprt, meje so narisane le na zemljevidih. Štipendij in možnosti je ogromno, moraš pa imeti vztrajnost, željo, talent in pogum. Več ko vložiš v svoje sanje, več dobiš nazaj. Naj te ne bo strah iti za njimi! Na tej poti spoznaš ogromno ljudi iz različnih kultur in koncev sveta, ki lahko postanejo tvoji iskreni prijatelji. Življenje je lahko težko in velika neznanka, a z ljudmi, ki živijo v enakih razmerah, se da reševati težave. Vesela sem, da sem pred sedmimi leti sprejela odločitev, da bom svoje sanje uresničevala v tujini. Da je šlo lažje, sem se naučila jezikov: angleščine, nemščine, francoščine, ruščine in finščine. Kar hkrati. Tudi izbira Finske je bila prava.

Kako je, ko prideš domov – v Slovenijo, v Mengeš?

Trenutno imam dva doma. Tisti v Helsinkih seveda ni pravi. Apartma je le prostor, kjer živim, delam, se učim. Pa vseeno rečem, da grem domov, ko sem tam. Pravi dom je le eden, to je tam, kjer sta moja starša. Pomagala sta mi oblikovati vrednote, ki me vodijo v življenje: preprostost, strpnost, razumevanje, vztrajnost. Tu je vedno lepo, sončno in pozitivno. Tu doživim popoln oddih, uživam v vsem. Je nenadomestljivo. Daje mi pogum, da zrem v življenje pred sabo: pozitivno, polno zdravja, srečno, pa z jasnimi cilji. Kje pa bom živela? Še ne vem. Vsekakor tam, kjer mi bodo življenjske razmere najbolj naklonjene.

Besedilo: **Branko Lipar** • Foto: zasebni arhiv Mance Dornik

Pri snemanju CD-albuma

Koncert na prostem

Operativna enota PGD Mengeš se širi

Prostovoljno gasilsko društvo Mengeš ima 131-letno tradicijo. Društvo šteje 104 člane, starejše od 18 let. Veseli smo, da imamo dovolj podmladka, in sicer 15 pionirjev in 7 mladincev. Nepogrešljiv člen v društvu so gasilske veteranke in veterani, ki jih je kar 33. Poleg 39 operativnih gasilcev in 8 pripravnikov za operativnega gasilca imamo še 10 rezervnih operativnih gasilcev.

PGD Mengeš je osrednje gasilsko društvo v občini Mengeš. Na podlagi Meril za organiziranje in opremljanje gasilskih enot smo razvrščeni v III. kategorijo. Najmanjše potrebno število prostovoljnih operativnih gasilcev je 32, z ustreznim številom in vrsto gasilskih vozil ter opreme. Kot osrednje društvo imamo po predpisih določen tudi čas prvega izvoza. Na podlagi vseh meril zagotavljamo prvi izvoz s polno posadko v petih minutah od poziva Regijskega centra za obveščanje do aktiviranja operativnih gasilcev. V 80 odstotkih primerov je ta čas v našem društvu za polovico krajši. Operativa je neverjetna! Zaradi povečanja števila operativcev smo v decembru 2021 postavili nove in dodatne omarice za osebno zaščitno opremo.

V društvu imamo trenutno 39 operativnih gasilcev in 8 gasilcev pripravnikov, ki so prijavljeni in pripravljani na tečaj za operativnega gasilca. Če bodo epidemiološke razmere dovoljevale, bomo tako do poletja 2022 imeli kar 47 operativnih gasilcev. V novih omaricah je prostor za zaščitno čelado, jakno, hlače, škornje, zaščitne rokavice za požare in zaščitne rokavice za tehnične intervencije ter gasilski delovni pas. Narejene so police za radijske postaje in predali za osebne stvari. Predsednik PGD Mengeš Sandi Jaklič: Ponosen sem na gasilsko društvo, na naše operativce in ostale člane. Velika zahvala in pohvala gresta poveljniku Gregorju Tomažinu. Razvoj društva gre v pravo smer.

Naloga gasilske organizacije je veliko več kot le gašenje in reševanje v primeru požarov. Gasilci nudimo socialno oporo in solidarno, nesebično pomoč ob vsakršni nesreči. Skozi gasilstvo člani PGD Mengeš izkazujemo predanost občini, občankam in občanom ter obstoju in ohranjanju te zavesti. Ko se trenutna zdravstvena situacija umiri, bomo organizirali dan odprtih vrat PGD Mengeš. Predstavili bomo delo in aktivnosti tako organizacijske kot operativne plati gasilskega društva Mengeš. V načrtu imamo predstaviti protokol ob prometni nesreči. Potek intervencije bomo predvajali v živo preko kamere na velikem platnu, kjer si bodo občani lahko z varne razdalje ogledali delo bolničarjev in tehničnih reševalcev ob prometnih nesrečah. Zanimivo bo!

Ob tej priložnosti se mengeški gasilci iz srca zahvaljujemo za vso podporo, voščila in donacije za koledarje. Z gasilskim pozdravom: »NA POMOČ!«

Besedilo in foto: **Sandi Zajc** za PGD Mengeš

PGD Mengeš – smučanje na Osovju

Na sončno soboto, 29. 1. 2022, smo se gasilci PGD Mengeš udeležili tekmovalstva v veleslalomu na smučišču Osovje v Črni pri Kamniku. Ker je bilo tekmovalstvo organizirano tudi za naše družinske člane, so se nekateri tja odpravili že v zgodnjih dopoldanskih urah in se dodobra nasmučali, deskali na snegu, se sankali, najmlajši pa so uživali na tekočem traku in otroškem poligonu ter izvajali snežne vragolije. Najbolj zagrizeni so na smučišču vztrajali in se ogrevali vse do tekme, ki se je začela nekaj po 16. uri. Tekmovalci so se pomerili v dveh tekih in štirih kategorijah. Najprej so se na strmino podale tekmovalke nežnejšega spola, nato otroci, za njimi člani PGD Mengeš in nazadnje še deskarji. Vsi tekmovalci so pokazali izjemno borbenost, tako da je celotno tekmo popestrila glasna skupina naših navijačev. Predsednik

društva Sandi Jaklič je razglasil rezultate in podelil kolajne. Po razglasitvi najboljših v vsaki kategoriji je sledila topla domača malica. Posladkali smo se tudi s svežimi krofi. Zahvaljujemo se Primožu Jeretini za izdelavo lepih kolajn.

OTROCI – 1. mesto: Gal Benda, 2. mesto: Gaja Benda, 3. mesto: Teo Verbič • Spodaj: ŽENSKE – 1. mesto: Manca Vehovec, 2. mesto: Tamara Urbanija, 3. mesto: Tadeja Jaklič

MOŠKI – 1. mesto: Sašo Lemič, 2. mesto: Miha Verbič, 3. mesto: Črt Verbič • Spodaj: DESKARJI – 1. mesto: Miha Benda, 2. mesto: Matic Kramberger, 3. mesto: Marko Kramberger

Hejla, planinci in planinke, PD Mengeš vabi v svoje vrste

**Če želite biti hitri, pojdite sami.
Če želite priti daleč, pojdimo skupaj.**

Hribi in gore so zelo lepa kulisa, ki vzbuja občudovanje, in so v spremstvu izkušenih vodnikov še boljše in lepše doživetje.

(P)ostanite član naše planinske družine in izpolnite svoje potrebe po gibanju in doživljanju lepega, raziskovanju novega, osvajanju ciljev in dvigovanju lastnih meja. Z včlanitvijo si boste zagotovili tudi nezgodno zavarovanje in še mnoge druge ugodnosti.

Vsi, ki bi si radi članarino uredili na društvu in medtem rekli še kakšno o vremenu, ste februarja 2022 vabljeni v naše prostore, vsako sredo od 17.30 do 19.00. Ljubitelji spletnih nakupov pa lahko članarino plačate kadar koli tudi neposredno na spletnem naslovu Planinske zveze Slovenije preko povezave clanarina.pzs.si.

V primeru morebitnih vprašanj vam bo nanje odgovoril podpredsednik društva Miro Šušteršič (041 809 862).

Hvala vsem, ki ostajate z nami, »ta novim« pa izrekamo dobrodošlico v naši družbi. Se vidimo na skupnih poteh, te so že objavljene na naši spletni strani pd-menges.si.

Besedilo in foto: **Tamara Mravinec**

Prevzem in vračilo gradiva s paketnikom

Nova storitev za uporabnike Krajevne knjižnice Janeza Trdine Mengeš

Ali vam nikakor ne uspe priti do knjižnice v obratovalnem času? Ne morete do nujno potrebnih knjig ali vam jih ne uspe vrniti pravočasno? Mogoče ne izpolnjujete pogoja PCT? Sedaj vam Knjižnica Janeza Trdine Mengeš omogoča prevzem in vračanje gradiva z uporabo paketnikov tudi izven obratovalnega časa knjižnice. Paketnike boste našli nameščene na desni strani glavnega vhoda v knjižnico. Članom knjižnice je trenutno na voljo devet paketnikov. Storitev je brezplačna, na voljo pa je vsem uporabnikom, ki imajo mobilni telefon, pri čemer ni nujno, da je to pametni telefon.

Navodila za prevzem in vračilo so izpisana na paketniku. Če želite uporabiti to možnost, nas o tem obvestite, mi pa vam bomo gradivo shranili v enega od paketnikov. Izposoja je zaradi velikosti paketnikov omejena na 5 knjižničnih enot. Igrač in iger si ni mogoče izposojati/vračati preko paketnikov.

Paketnik ne omogoča

- hkratnega prevzema naročenega gradiva in vračila že prej izposojenega gradiva v ISTEM paketnik (če želite hkrati vrniti tudi že prej izposojeno gradivo, morate rezervirati drug paketnik),
- izposoje ali vračanja igrac in iger.

Rezervacija gradiva

Gradivo rezervirate preko portala **Moja knjižnica**, preko aplikacije **mCobiss** ali preko telefona. Če gradiva ne morete prevzeti v knjižnici, lahko naročite prevzem v paketniku.

Naročanje gradiva

- **po telefonu** s klicem na **01 723 73 74**; v telefonskem pogovoru obvezno navedite:
 - da želite gradivo prevzeti v paketniku,
 - svojo kontaktno telefonsko številko.
- **po e-pošti** na naslov **menges@dom.sik.si**; sporočilo naj obvezno vsebuje:
 - številko članske izkaznice,
 - številko vašega mobilnega telefona,
 - navedbo, da želite naročeno gradivo prevzeti v paketniku

Prevzem gradiva

Za prevzem knjižničnega gradiva v paketniku potrebujete mobilni telefon, ne nujno pametnega.

Po naročilu bomo želeno gradivo poiskali, izposodili na vašo izkaznico in odložili v paketnik. **Gradivo čaka na prevzem v paketniku 72 ur od prejema sporočila.**

Ko bo naročeno gradivo v paketniku, boste prejeli SMS, s katerim boste obveščeni:

- da vas gradivo čaka v paketniku,
- o lokaciji paketnika,
- o oznaki paketnika, v katerem je vaše gradivo (npr. A3).

Na lokaciji lahko naročeno gradivo iz paketnika prevzamete na dva načina, in sicer:

- **BREZ APLIKACIJE:** s klicem na številko, navedeno v sporočilu,
- **Z APLIKACIJO Direct4me** (če ste jo naložili na svoj pametni telefon in se vanjo prijavili).

Vračanje gradiva

V paketnike gradivo lahko tudi vračate. Gradivo lahko vrnete v paketnik le z aplikacijo Direct4me:

- V roku 14 dni lahko z uporabo aplikacije Direct4me sami vrnete gradivo v paketnik.

• Po preteku 14 dni se za vračilo v paketnik naročite s sporočilom na elektronski naslov **menges@dom.sik.si** ali pa nas pokličite na številko **01 723 73 74** (v času odprtosti). Dogovorili se bomo za dan vračila gradiva in vam rezervirali paketnik.

Sporočilo naj obvezno vsebuje:

- številko članske izkaznice,
- številko vašega mobilnega telefona,
- navedbo, da želite naročeno gradivo vrniti v paketniku.

Ko bo paketnik za vračilo rezerviran, boste prejeli SMS-sporočilo. **Paketnik čaka na vračilo gradiva 72 ur od prejema sporočila.** Če boste vrnjeno gradivo pustili v paketniku izven delovnega časa knjižnice, ga bomo razknjižili prvi naslednji delovni dan, glede na katerega se bo obračunala tudi morebitna zamudnina po ceniku knjižnice. **Za vse dodatne informacije se lahko obrnete na zaposlene v knjižnici. Z veseljem vam bomo pomagali!**

Besedilo in foto: **Barbara Ahačič Osterman**

Melodija Mengeš

prva slovenska tovarna glasbenih inštrumentov

Občina Mengeš se zaradi številnih izdelovalcev glasbil, ene najstarejših godb na Slovenskem, glasbenega in kulturnega utripa ter glasbene trgovine Melodija glasbila upravičeno ponaša s sloganom »S pesmijo v srcu«.

Mengeš pa je znan tudi po prvi slovenski tovarni glasbenih inštrumentov Melodija Mengeš. Marsikdo še danes doma hrani ali igra na znane harmonike Melodija ali pa tiste, ki jih še vedno izdelujejo vrhunski mengeški mojstri izdelovanja tega najbolj priljubljenega slovenskega glasbila. Žal tovarne danes ni več, tako kot mnogih drugih izjemnih tovarn tistega časa iz bližnje in daljne okolice. Na srečo pa od leta 1995 tradicijo izdelovanja in prodaje glasbil uspešno nadaljuje Melodija glasbila d. o. o.

O Melodiji Mengeš je kolegica Kristina Galun iz Knjižnice Domžale pripravila zgodbo z izjemnimi fotografijami, ki sta nam jih prijazno priskrbeli Melodija glasbila d. o. o. in Muzej novejših zgodovine Slovenije, nekaj pa jih je iz arhiva, ki ga hrani Knjižnica Domžale. Vabljeni k branju in ogledu številnih podob te znane tovarne glasbil. Zgodovino Melodije Mengeš in še mnoge prelepe fotografije najdete na povezavi <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/melodija-menges-prva-slovenska-tovarna-glasbenih-instrumentov.html> Vabljeni k branju!

Besedilo: **Barbara Ahačič Osterman** za Knjižnico Janeza Trdine Mengeš
Foto: Melodija Mengeš

Pred dvema letoma, med letoma 1991 in 2021

Naj z novim letom in novo rubriko v Mengšanju začnemo z besednima zvezama iz naslova, ki sta pogosto uporabljeni napačno.

Da je leto srednjega spola, ni težko ugotoviti, tudi nam Gorenjcem ne, ki ga pogovorno zamenjujemo z moškim spolom. Po mengeško tako z izpusti samoglasnikov, ukanjem pred naglasom ter otrdevanjem nj in lj rečemo: nou let, mæglen jutær, lep mest, star znamne, gniu jajc, nemastæn mlek, drug ubdobje ... Temu moškemu vzorcu sledimo tudi v dvojnini: dva gnila jajca, dva lepa mesta, dva stara znamna ... Kdor govori drugače, je priseljenec oz. vpliva nanj bližnji ljubljanski pokrajinski jezik. Zagotovo pa bomo že z osnovno izobrazbo znali prav zapisati v knjižnem jeziku in govoriti zbornom: novo leto, megleno jutro, lepo mesto, staro znamenje, gnilo jajce, nemastno mleko, drugo obdobje; dve gnili jajci, dve zanimivi mesti, dve znamenji ... Osnovnošolski učitelji so torej vredni zlata!

Pozorni moramo biti zlasti na sklanjanje v dvojnini. Rodilnik (2. sklon) in mestnik (5. sklon) dvojine sta res taka kakor v množini: dveh let, dveh mest – treh let, treh mest; pri dveh letih, pri dveh mestih – pri treh letih, pri treh mestih. V vseh drugih sklonih pa se obrazila za dvojino ločijo od tistih za množino! Torej bomo sklanjali: 1. (dve) leti, 2. (dveh) let, 3. (dvema) letoma, 4. (dve) leti, 5. pri (dveh) letih, 6. z (dvema) letoma. Predloga S in Z se vedno vežeta s 6. sklonom, predlogi PRED, MED, NAD, POD in ZA pa tudi s 4. sklonom. V obravnavani besedni zvezi je mogoče zastaviti vprašanje PRED KOM/ČIM, kar je 6. sklon dvojine, edina prava oblika zanj pa je pred dvema letoma in ne *pred dvema leti, kar je množinska oblika. Knjižno torej zapišemo pred tremi/štirim/stotimi leti in pred dvema letoma! Ohranjajmo našo dvojino, po kateri smo tako posebni na svetu.

ln zakaj ni prav, če rečete ali zapišete *med leti 1991 in 2021? Zato, ker predlog MED v tem primeru označuje dve časovni točki, torej dve mejni leti (MED KOM/ČIM), ki ju bomo seveda sklanjali dvojninsko: med letoma 1991 in 2021! Če hočete poudariti vsa leta tega obdobja, pa uporabite drug predlog in povežite besede v zvezo: v letih od 1991 do 2021 ali v letih 1991–2021.

Besedilo: **Helena Škrlep**

ZANIMIVO

V dveh mesecih nakvačkali 212 grbov slovenskih občin

V projektu Slovenija kvačka izdelujejo 212 grbov za vse slovenske občine – za Guinnessovo knjigo rekordov, s katerim želijo počastiti trideset let samostojnosti Slovenije.

Za občino Mengeš grb kvačka Ana Uhan.

Lansko jesen se je začel največji slovenski kvačkarski izziv: nakvačkati 212 grbov vseh slovenskih občin in s tem postaviti nov Guinnessov rekord. Cilj je bil,

da s kvačkanjem uradno zaključijo 26. decembra. Zadnjih nekaj grbov je tako še v izdelavi in bodo v teh dnevih končani. A izdelani grbi niso dovolj za vpis v knjigo rekordov. Za Guinnessov rekord bodo poleg 212 grbov slovenskih občin naredili še več kot 1000 izdelkov. Grbi so tako le del novega rekorda. Vsaka kvačkarica bo morala poleg grba dodati še pet kvačkanih izdelkov. Cilj

je nakvačkati vsaj 1000 izdelkov in vse izdelke dodati na spletno stran, kjer že nastaja največja svetovna kolekcija kvačkanih izdelkov v czc-tehniki (kvačkanje od vogala do vogala). Glavna pobudnica projekta je Jadranka Smiljić, ki se je vpisala v Guinnessovo knjigo rekordov z 28-urnim neprekinjenim kvačkanjem, tokrat pa je zbrala 211 kvačkaric in enega kvačkarja iz cele Slovenije. Projekt poteka pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja.

V projekt sem se vključila tudi sama, Novomeščanka, ki že 11 let živim v Mengšu, zato sem se tudi odločila, da kvačkam grb Občine Mengeš. Uživam v ročnih delih, zadnjih nekaj let pa najraje v roke vzamem kvačko in tako mi ni bilo treba dolgo razmišljati, ali sprejem izziv. Grb je kvačkan iz slovenske preje, narejene v Majšperku. Je velikosti 130 x 135 cm, vanj pa je vloženi približno 120 ur dela.

Besedilo: **Ana Uhan** • Foto: **Ana Uhan, Jadranka Smiljić**

In katero fino knjigo ste vi v zadnjem času prebrali?

Kot ambasadorica Svetovne fundacije za pismenost (World Literacy Foundation) v letu 2020 sem поблиže spoznala njihova prizadevanja za izboljšanje pismenosti otrok po svetu, kjer so knjige velika redkost.

Pa pri nas? V Sloveniji imamo izredno dobro razvito mrežo splošnih knjižnic, vsaka (!) šola ima svojo knjižnico. Tisti, ki so jim bliže sodobni nosilci besedil, si e-knjige lahko izposodijo preko Biblosa, vse več je tudi možnosti poslušanja zvočnih knjig. In vse to brezplačno oziroma za simboličen znesek letne članarine!

Zato je težko razumeti, da ob obilju vsega, kar imamo dobesedno pred nosom, po tem ne posegamo toliko, kot bi lahko. Kljub vsemu bogastvu (p)ostajamo revni. Vsem želim, da se nam ob branju iskrijo oči, da so prebrane knjige vir naših pogovorov, da si vzamemo čas za skupno branje z otrokom. Otrok bo tako razvil pozitivno naravnost do branja in to je naložba za prihodnost, ki je resnično ne gre zavreči.

Branje prinaša same krasne stvari: širi naš besedni zaklad, razvija domišljijo, pomaga nam pri osredotočenosti, treningu pozornosti in vztrajnosti. Zaradi knjig smo bolj empatični, z njihovo pomočjo se veliko naučimo in več znamo, pomagajo nam v stiski ter so nam v zabavo in sprostitvev.

Posledice nebranja so strašne: otroci ne poznajo besed in nas težje razumejo, slabši občutek za drugega, možnost koncentracije je manjša, niža vztrajnost, vedenje je zelo fragmentarno. In podobno velja tudi za odrasle.

Zato posegajmo po knjigah in branju, naredimo svoja življenja bogatejša, da se bodo naša srečanja čim večkrat začela z vprašanjem: „In katero fino knjigo si ti v zadnjem času prebral/a?“

Besedilo: **Damijana Medved** • Foto: **Klemen Medved**

Spodaj: branje prinaša same krasne stvari.

Gruzija in Azarbajdžan

V petek, 28. januarja, smo na Društvu AIA v družbi Tine Škorjanc odpotovali na dve novi popotniški destinaciji. Na stičišču Evrope in Azije se nahaja gorovje Kavkaz in ob njem stisnjena med velike sosede Rusijo, Turčijo in Iran ležita nepozabna Gruzija in Azerbajdžan. Na potopisnem predavanju smo odkrivali staro in ultra moderno v prestolnicah Tbilisi in Baku, potem pa smo se podali stran od velikih mest. Občudovali smo odmaknjene gorske vasice, kot sta Xinaliq v Azerbajdžanu in Kazbegi v Gruziji, kjer smo tudi obuli pohodne čevlje. Nato smo razvajali svoje brbončice z gruzijskim vinom, zorjenim v amforah, in tipičnimi baklavami v azerbajdžanskem Šekiju. Manjkalo pa ni niti zgodovine in ume-tnosti: sprehodili smo se po srednjeveških samostanih nad in pod zemljo ter se seznanili s tradicionalno izdelavo bakrenih posod. Predavanja se je udeležilo 100 udeležencev, tako da smo zapolnili svoje kapacitete za predavanja preko spleta. V svojo družbo vas znova vabimo 4. marca, ko se bomo odpravili na Šrilanko.

Tina Škorjanc v sodelovanju z AIA – Mladinskim centrom Mengeš

Bachove cvetne esence

26. januarja smo v AIA – Mladinskem centru Mengeš ponovno gostili našo stalno predavateljico mag. Matejo Kržin, ki nam je tokrat predstavila Bachove cvetne esence.

Nova služba, selitev, spreminjanje družinske dinamike, vsakodnevni vrvež – naša čustva se spreminjajo, ko ja-dramo po vzponih in padcih življenja. Bachove cvetne esence pa so tiste, ki nam pri tem pomagajo k čustvenemu ravnovesju.

Dr. Edward Bach je te cvetne esence lansiral v 30. letih prejšnjega stoletja. Bil je britanski zdravnik in homeopat, ki je pri svojem raziskovalnem delu spoznal, da je bolezen rezultat porušene harmonije med dušo in telesom, bolezenski simptomi pa so le zunanji izraz negativnega čustvenega stanja. Vsako od Bachovih 38 cvetličnih zdravil obravnava enega od sedmih psiholoških vzrokov bolezni: strah, negotovost, nezadostno zanimanje za sedanje okoliščine, osamljenost, preobčutljivost za vplive in ideje, malodušje ali obup in pretirano skrb za dobrobit drugih. Razumevanje strahu preko Bachovega terapevtskega sistema zajema 4 različna stanja strahu – strah pred vsakdanjimi stvarmi (bolezen, revščina, nezgoda ...), strah pred izgubo razuma zaradi velike potlačene jeze, strah pred neznanim, nedefinirana bojazen kot nekakšna tesnoba in pretirana skrb za druge (otroke, starše, partnerje). Bachov cvetni sistem je s terapevtskega stališča sicer težko umestiti – po subtilnosti delovanja je soroden klasični homeopatiji, stične točke pa ima tudi z antropozofijo in spagirijo, poleg tega je tudi znanstveno utemeljen. Edward Bach je svojo bogato zapuščino utemeljil tako na cvetnih esencah, ki pomagajo na telesni ravni, kot tudi na globokem filozofskem stališču. Njegova najbolj priljubljena citata povesta veliko:

»Bolezen ni niti strahota niti kazen, ampak le korektiv; sredstvo, ki ga uporablja naša duša, da nas opozori na naše napake, da nas ubrani pred še večjimi zmotami in nam prepreči, da bi si prizadeli še večjo škodo.«

»Glavni razlog za neuspeh moderne medicinske znanosti je to, da se ukvarja s posledicami in ne z vzroki.«

Besedilo: Mateja Kržin v sodelovanju z AIA – Mladinskim centrom Mengeš • Foto: Brane Tomšič

Moja glava je zakon

19. januarja smo v AIA Mladinskem centru Mengeš prvič gostili Evo Otoničar iz Društva VITA, ki je mladim predstavila delovanje možganov, kaj se zgodi ob poškodbah in kako se lahko zavarujemo pred njimi. Poleg teorije nam je predstavila tudi resnične zgodbe, ki jih je spoznala v društvu.

Društvo VITA za pomoč po nezgodni poškodbi glave je organizacija, ki skrbi za izboljšanje kakovosti življenja poškodovanih oseb in njihovih svojcev ter ponovno vključevanje poškodovanih v širše okolje. V ta namen organizira dejavnosti dnevnega centra na sedežu društva, izlete, taborje, izvaja osebno asistenco, izdaja publikacije in družbo ozavešča o poškodbi glave. Preventivna izobraževanja izvaja v sodelovanju z Agencijo RS za varnost prometa. V Sloveniji je na leto v urgentnih ambulantah obravnavanih več kot 4000 oseb s poškodbo glave. Najpogostejši vzrok za poškodbe glave so prometne nesreče, sledijo padci, nesreče kolesarjev in pešcev, v najmanj primerih pa se poškodbe glave zgodijo zaradi nasilja. Najbolj rizični skupini sta mladi med 16. in 25. letom ter starejši med 60. in 65. letom. Pri tem je veliko več poškodovanih moških kot žensk. Glavni vzroki za nezgodne poškodbe glave so prevelika hitrost, uporaba mobilnih telefonov med vožnjo ali hojo, vožnja pod vplivom alkohola ali mamil, neuporaba varnostnega pasu in čelade, slaba vidnost pešcev na cesti in neupoštevanje prometnih predpisov. S predavanji z naslovom »Moja glava je zakon« prikažemo, kako pomembni so naši možgani za delovanje celotnega telesa in vsakodnevno življenje ter kakšne so lahko posledice poškodbe glave. Ko si poškodujemo možgane, se namreč življenje nam in družini lahko popolnoma spremeni. Zato pazite nase in druge udeležence v prometu in upoštevajte prometne predpise.

Besedilo: Eva Otoničar v sodelovanju z AIA Mladinskim centrom Mengeš

Uporaba mobilnih telefonov

TELE FON **FACE BOOK**

* VOZNIK, KOLESAR IN PEŠEC!

- Znanjšuje se zbravnost in pozornost na dogajanje na cesti in njeni okolici.
- Tudi prostoročno telefoniiranje ni varno.
- Poslabša se reakcijski čas, voznik počasneje zaznava in reagira na prometno signalizacijo, zavorni čas je daljši, zmanjša se zaznavanje okolice in prometa, obstaja večje tveganje pri odločitvah.
- Telefoniiranje med vožnjo = 0,8 promila alkohola v krvi.

Moja (karierna) pot naprej

Včasih se zgodi, da obstanemo na mestu in sčasoma opazimo, da smo nekje, kjer si ne želimo biti, hkrati pa ne vemo, kaj bi lahko storili, da bi to spremenili. Se sliši znano?

Na povabilo AIA – Mladinskega centra Mengeš in pod okriljem Kariernega Placa – Kariernega centra za mlade smo 12. januarja 2022 izvedli on-line delavnico Moja (karierna) pot naprej. Udeleženci so iskali odgovore na vprašanja: Kako prekiniti začaran krog čakanja in ukrepati, da se zgodijo prave stvari? Kako najti motivacijo za korak naprej? Kakšna so praktična orodja za boljše načrtovanje (časa in ciljev)? Aktivnost je bila v prvi vrsti namenjena mladim, ki vstopajo na trg dela. Spoznali so različna orodja in trike, ki nam lahko pomagajo, ko se zataknejo na svoji poti.

V primeru soočanja z negotovostjo, katero karierno pot ubrati, nas lahko pri raziskovanju podpre orodje IKIGAI, ki nam pomaga najti smer na presečišču med strastjo, misijo, poklicem in poklicanostjo. Če imamo izzive z načrtovanjem poti in doseganjem ciljev, lahko uporabimo coaching metodo GROW, kjer si postavimo cilj, analiziramo trenutno stanje, raziskujemo različne možne poti, ki so nam na voljo, in zasnujemo korake, ki nam bodo omogočali doseganje zastavljenega cilja. Za motiviranje na poti pa so nam na voljo nekateri triki. Eden od njih je metoda dveh minut, ki nam pomaga zmanjšati oklevanje pred začetkom nove naloge. Če se uspešno prepričamo, da bomo aktivni le dve minuti, je lažje začeti. Po dveh minutah zapademo v nalogo in nadaljujemo delo. Več zanimivih izzivov, orodij in idej najdemo v priročniku Moj korak naprej (Socialna akademija).

Andreja Glavač je predstavila še aktivnosti Kariernega Placa – Kariernega centra za mlade. Mladim med 6. in 19. letom nudijo možnost individualnega informiranja, testiranja, svetovanja s področja načrtovanja in vodenja kariere ter strokovno pomoč in podporo pri odločanju. Več informacij poiščite na portalu www.karierniplac.si. Vse aktivnosti so za udeležence BREZPLAČNE, saj projekt sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada v obdobju 2019–2022.

Besedilo: **Sabina Belc**, mladinska delavka in izobraževalka

Humanitarna akcija »Daj naprej in podari sonce« za živali v stiski

Društvo AIA – Mladinski center Mengeš je od novembra do decembra 2021 v sodelovanju s Knjižnico Janeza Trdine Mengeš organiziralo humanitarno akcijo v okviru projekta »Daj naprej in podari sonce« s ciljem pomoči živalim v stiski.

V tem času smo v predverju Mladinskega centra organizirali zbirno mesto, kamor so dobrotniki prinašali hrano in opremo, pomoč pa so zbirali tudi v knjižnici. V novembru in decembru smo na pobudo knjižnice organizirali dve humanitarni predstavi, ki sta bili prav tako namenjeni zbiranju pomoči za brezdomne in zapuščene živali. Toplo nam je bilo pri srcu, ker so se Mengšani in dobrotniki od druge tako množično odzvali in pridno prinašali hrano, nekateri pa so organizirali celo mini akcije in nam prinesli večje količine. Posebej lepo je bilo videti male svetleče očke, ki so kukale izza velikih vreč živalske hrane, ki so jih otroci komaj držali v rokah in jih z velikim zanosom oddajali v veliko škatlo. Tako smo z akcijo pokazali, da lahko naredimo veliko, če se povežemo in poskušamo narediti nekaj s skupnimi močmi. Vse zbrano smo 4. januarja predali Društvu Lajka, ki pomaga zapuščenim, zavrženim in brezdomnim živalim. Društvo si prizadeva ozaveščati ljudi, da ima prav vsako živo bitje pravico do življenja, odsotnosti trpljenja in da je vsako življenje neprecenljivo.

Hvala vsem, ki ste prispevali v ta dobrodelni mozaik! **V februarju in marcu pa bo v Mladinskem centru Mengeš potekala humanitarna akcija za družine v stiski.** Zbirali bomo hrano in druge osnovne potrebščine, ki jih bomo predali Zavodu Hrček, ki oskrbuje te družine iz Mengša in okolice. V primeru, da potrebujete pomoč, se obrnite nanje, lahko pa tudi na nas. Vsi drugi pa se povežimo in jim skupaj podarimo malo sonca!

Besedilo: **Blanka Tomšič** • Foto: **Brane Tomšič**

Januarska izmenjevalnica

Sončen zimski dan nas je spremljal v soboto, 22. 1., ko smo v AIA – Mladinskem centru Mengeš izvedli izmenjevalnico oblačil. Dogodka se je ponovno udeležilo veliko število ljudi – obiskale so nas tako stalne stranke, ki zdaj že 'obvladajo sceno', kot tudi novi obrazi.

Z 'novimi' oblačili smo osvežili staro kolekcijo, s toplimi nasmeški pa smo drug drugemu lepšali dan. Med zlaganjem oblačil sem opazila, da se na naših obešalnikih vsake toliko pojavijo že precej stari, lepo ohranjeni kosi oblačil, ki bi jih lahko po domače poimenovala kar veterani. Vedno znova se ob tem vprašam, kako za vruga so stara oblačila lahko tako lepo ohranjena? Morda držijo govornice, da so znali včasih izdelovati precej kakovostnejše izdelke (ali pa jih morda danes ne izdelujejo nalašč). Vsekakor je lepo, da tudi taki kosi najdejo nov dom in lahko ponovno zaživijo.

Poleg veteranov se je na naših policah nabralo precej sukničev – moških, ženskih, velikih, majhnih, elegantnih in preprostih, črnih in roza barve, skratka za prav vse priložnosti. In vsake toliko boste med našimi raznovrstnimi oblačili lahko opazili prav posebne kose, krila z naborki, prosojne majice, oblačila nenavadnih oblik, za katera ne vemo, kako se nosijo. Če to ugotovite, dobite poseben kos oblačila gratis! Šalo na stran – v zadnjem času smo poleg lepo ohranjenih oblačil prejeli tudi veliko poškodovanih kosov. Ob tej priložnosti vas prosim, da prinašate le lepo ohranjene, čiste in nepoškodovane kose oblačil – take, ki bi jih bili pripravljene obleči tudi sami. Ob tem naj poudarim, da ni treba prinesiti ničesar, da lahko kaj odnesete – torej, če prinesete kos oblačila le zato, da bi lahko kakšnega odnesli, to ni potrebno. Na izmenjevalnicah, ki jih izvajamo v AIA Mladinskem centru, nimamo pravila, koliko kosov oblačil lahko nekdo odnese. Vsi ste enako dobrodošli in lahko odnesete vse, kar bo na vas na novo zaživelo. Vabimo vas tudi, da nam sledite na našem novem Instagram profilu, izmenjevalnica-drustvoaia, kjer si lahko ogledate nekatere kose oblačil, ki jih najdete pri nas. Naslednjo izmenjevalnico načrtujemo 26. februarja, kamor ste še posebej lepo vabljeni vsi ljubitelji oblačil veteranov, sukničev in nenavadnih kosov oblačil – morda pa najdete tudi kaj primerne za pusta!

Besedilo in foto: **Nika Smole**

Jogijske tehnike

V januarju smo v AIA – Mladinskem centru Mengeš čas namenili tudi jogijskim tehnikam. Povezali smo se preko Zooma in govorili o tem, kaj določene tehnike prinašajo v naša življenja in zakaj je pomembno, da jim namenimo svojo pozornost in energijo. Proti zaključku našega virtualnega druženja smo 20 minut tudi meditirali in v praksi občutili pozitivno spremembo svojega počutja.

Joga je veliko več kot le razgibavanje telesa. Je močno orodje osebne preobrazbe. Ponuja nam tehnike, ki nas opolnomočijo in nam pomagajo do večjega razumevanja svoje biti. Na delavnici smo določene izpostavili. Govorili smo o telesnih položajih in kako si z njimi povečamo moč in gibljivost telesa ter omilimo ali odpravimo morebitne bolečine. Preizkusili smo tri izbrane mudre, ki spodbudijo uravnovešanje določenih energij znotraj nas, in dihalne tehnike, ki nas aktivirajo za nov dan ali umirijo pred spanjem. Omenili smo tudi meditacijo, ki nas popelje v umiritev uma in stik z globljim mirom, ter sproščanje kot obvezen del regeneracije telesa, tudi na subtilnejši ravni. Joga poleg omenjenih vsebuje tudi druge tehnike. Vsaka znotraj nas sproži določeno energijo in nas postavlja pred mnoga vprašanja o svoji biti. Redna vaja nam pomaga ta vprašanja razreševati in v vsako prakso smo bližje razumevanju sebe in preseganju svojih omejitev. Mi smo tokratno delavnico vsekakor zaključili s sproščeno energijo in se poslovili z dobro voljo ter nasmehom na obrazu.

Besedilo in foto: **Maja Maselj**, učiteljica joge, gibanja in energijskih tehnik, v sodelovanju z AIA – Mladinskim centrom Mengeš

Šport bogati in daje, kajenje jemlje in siromaši

Mesec januar je za nami. To je bil čas, ko so »padale« razne obljube o drugačnih življenjskih navadah, opuščanju razvad in pozitivnih spremembah, pa tudi tiste, ki so bile povezane s prenehanjem kajenja. Naj bo ta zapis v pomoč tistim, ki še kolebajo, nasploh pa mladostnikom in mladostnicam, ki stopajo v življenje.

Tudi v Mengšu obstajajo mesta, kot na primer ob skakalnicah (in seveda tudi drugod), kjer se mladi zbirajo in odhajajo na tako imenovane seanse kajenja in morda še kaj. Tam jih namreč pogosto srečujem in seveda le kratek pogovor o tem, kako kajenje škoduje še zlasti mladim, nima kakšnega večjega učinka. Kot vemo, se pravi odnos do kajenja začneja v družini in nadaljuje v prijateljskih skupinah, ki mnogokrat vplivajo na odločitve mladih deklet in fantov.

Razumljivo je, da želijo mladi ljudje, ki šele spoznavajo življenje in iščejo svoj prostor pod soncem, čim prej užiti vse radosti in sladkosti tega sveta, ki jih uživajo odrasli, in čim prej spoznati in odkrivati neznano. Med to neznano seveda spada tudi kajenje. Kot je bilo ugotovljeno v eni od raziskav pri nas, že osnovnošolci segajo po cigaretah. Bodisi iz radovednosti, zaradi občutka odraslosti, pripadnosti svoji prijateljski družini, ker jih k temu navajajo drugi ali pa zaradi »zgodov« staršev.

Starši, ki kadijo, sicer v veliki večini prepovedujejo kajenje svojim otrokom, vendar pa si le-ti zatiskajo ušesa pred nasveti in

odpirajo oči pred zgledi. Pri uresničevanju zdravega življenjskega sloga in načina življenja svojih otrok bi starši morali v največji možni meri poskrbeti za to, da njihovi otroci ne bi postali kadilci. Seveda pa bi morali starši, ki kadijo, to škodljivo razvado čim prej opustiti. Otroci namreč že zelo zgodaj zaznavajo razliko med izgovorjenimi besedami in vsakodnevnimi dejanji. Človekova dvojna morala (homo duplex), ki jo odrasli poskušajo nekritično vnašati v svet mladostnikov, je kratkega veka. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti tudi na šolo, kjer v okviru vzgojno-izobraževalnega procesa ne bi smeli pogrešati vsebin, ki ozaveščajo šolarje in mladino ter jih onstran »cigaretne zaves« usmerjajo v zdravo življenje.

Če sledimo naslovu, potem naj poudarimo, da se šport in kajenje izključujeta. Zato je treba otroke in mladostnike v kar se da velikem številu vključiti v raznolike športne dejavnosti. V Mengšu imajo mladi za to veliko priložnosti in možnosti. Bolj ko bomo skrbeli za redno in sistematično vključevanje otrok in mladine v športne tokove, več bo tistih mladih, ki jim bo kajenje tuje.

Ozaveščeni mladi športniki nikoli ne segajo po cigaretah, zato je to lahko njihov zaščitni in prepoznavni znak. Poleg tega, da ne kadijo, pa so mladi rekreativni športniki, pa tudi tisti, ki že tekmujejo, bolj vitalni in največkrat zelo uspešni tudi v šoli. Mladi športniki in športnice, ki so dejavni na teniških igriščih, atletskem stadionu, parketu večnamenske športne dvorane, športnih igriščih, ledeni ploskvi, na vodi ali v vodi, na smučiščih, v planinskem okolju ali drugod, pa so bolj zdravi in sposobnejši ter znani tudi po odprtosti in naravni vedrini. Hkrati pa vsi po vrsti širijo optimizem v svojih prijateljskih družinah in tudi širše. Z veliko zanesljivostjo lahko rečemo, da je dejavno ukvarjanje s katerim koli športom, pa tudi z raznolikimi gibalnimi dejavnostmi, bogata naložba za življenje nasploh, ki se kasneje (ob nenehnem ohranjanju celovitega biopsihosocialnega, duševnega in duhovnega ravnovesja) bogato obrestuje.

Ob vsem tem se torej zastavlja osnovno vprašanje, kaj pravzaprav kajenje prinaša človeku in kaj »odnaša« in kaj je tisto, zaradi česar naj bi se nasploh odrekli

kajenju. To seveda velja tako za osnovnošolce, dekleta in fante v času zorenja in odrasčanja, torej za mladino, pa tudi za tiste v zrelem obdobju oziroma za odrasle. Najprej je tu temeljna ugotovitev, da kajenje razdiralno učinkuje na organizem. Vselej in povsod velja, da cigaretni dim posledično bistveno zmanjša psihofizične sposobnosti in telesno zmogljivost kadilke oziroma kadilca. Dokazano je, da kajenje prizadene najbolj vitalne funkcije kadilčevega organizma. Predvsem prizadene srce in ožilje ter dihalna kadilcev, pri katerih so vidni razdiralni učinki nikotina, ogljikovega monoksida in cigaretnega katrana.

Te tri sestavine šteje sodobna medicinska znanost za glavne krivce številnih obolenj navedenih organskih sistemov. Med velikim številom kemijskih sestavin, ki so jih do sedaj odkrili v tobaku in cigaretnem dimu, ni niti ene, ki bi imela pozitivne zdravstvene učinke. Nikotin in ogljikov monoksid posledično zmanjšujeta in slabšata funkcijo srca in ožilja, katran pa neposredno učinkuje na dihalne poti, jih kvari in povzroča »zasmojenost pljuč«. Ogljikov monoksid in nikotin pa sta hkrati tudi močna živčna strupa. Veliki odmerki nikotina oziroma večje število pokajenih cigaret postopno hromi tudi delovanje možganskih celic.

Vedeti je treba, da so negativni učinki nikotina in ogljikovega monoksida, ki ju vsebuje cigaretni dim, vidni takoj, škodljivi vplivi katrana pa se pokažejo šele po daljšem časovnem obdobju. Zdravniki, predvsem pa specialisti, ki se na Golniku ukvarjajo z zdravljenjem pljučnih bolezni in tudi rakastih pljučnih obolenj, opozarjajo na rakotvornost katrana. Katran, ki ga vsebuje cigaretni dim, torej izredno negativno učinkuje na organizem. Dokazano je, da snovi, ki jih vsebuje katran, nepopravljivo (o)kvarijo pljuča in odprejo pot rakastim obolenjem.

Naš sklep je jasen in na dlani je, da kajenje jemlje in siromaši ter posledično ogroža zdravje kadilcev.

31. januarja smo v Sloveniji obeležili dan brez cigarete s sloganom »Dan brez kajenja naj postane življenje brez kajenja«, kar pomeni, da smo se v Sloveniji z različnimi ozaveščevalnimi akcijami in dejavnostmi odločili, da zmanjšamo število odraslih kadilcev in kolikor je to mogoče, zmanjšamo možnosti, da bi mladi začeli kaditi. To si seveda želimo tudi v ožjem in širšem okolišu Mengša. Verjamemo, da lahko tudi v svojem lokalnem okolju, ki ima bogato kulturno in športno tradicijo, napravimo več. In to predvsem v izogib kajenju in usmeritev v zdrav življenjski slog vseh občanov, še posebej pa mladih. To naj bo naša vizija za prihodnost.

Besedilo in foto (arhiv): **dr. Herman Berčič**

Opuščam kajenje

Statistike kažejo, da si približno 50 odstotkov kadilcev želi prenehati s kajenjem, vendar jih od teh kar 70 odstotkov obupa v roku prvega tedna opuščanja. Podatek kaže na to, da si moramo priznati, da opuščanje ni enostavno in da bi bilo za uspeh pri zadani nalogi smiselno narediti načrt. Poglejmo si nekaj predlogov, kako lahko sestavimo takšen načrt:

- določimo shemo, kako bomo zmanjševali kajenje, in določimo karseda realen datum, ko bomo prenehali kaditi;
- predvidimo težave in naredimo načrt ukrepov, da nam bo lažje, ko bomo v skušnjavi;
- odstranimo vse predmete, ki nas spominjajo na kajenje (vžigalniki, pepelniki ...), lahko pa celo preuredimo prostor;
- bližnjim, prijateljem in sodelavcem povejmo za svoj načrt ter jih prosimo za podporo, da bo priložnosti za kajenje čim manj že zaradi uvidevnosti drugih;
- udeležimo se skupinskega ali individualnega svetovanja v zdravstvenem domu ali pokličimo na svetovalni telefon Nacionalnega inštituta za javno zdravje;
- vsak dan se opomnimo, da je dan brez cigarete velik uspeh;
- pazimo na zadosten vnos tekočine in se odpovejmo nezdravim prigrizkom;
- izogibajmo se krajem, ki nas spominjajo na kajenje;
- ob skušnjavi odidimo na sprehod, koga pokličimo po telefonu, poslušajmo glasbo tako dolgo, da huda želja po cigareti izzveni;
- za vsak uspeh se nagradimo, pa čeprav so to lahko le drobne želje.

Odločitev za opustitev kajenja moramo sprejeti sami. Pri načrtu nam ne pomaga obsojanje, še najmanj obsojanje samih sebe. Če potrebujemo pomoč, jo poiščimo, predvsem pa imejmo v mislih, da se s prenehanjem kajenja učimo poskrbeti zase. Za pomoč smo vam s svetovanjem na voljo v vseh lekarniških enotah Javnega zavoda Mestne lekarne.

LEKARNA MENGEŠ

ZORANINA 3, 1234 MENGES

WWW.MESTNELEKARNE.SI

DELOVNI ČAS

OD PONEDELJKA DO PETKA 7.30-19.30

SOBOTA 7.30-12.00

(01) 777 02 25

LEKARNA.MENGES@MESTNELEKARNE.SI

REHABILITACIJA OSEB Z DOLGOTRAJNIMI POSLEDICAMI COVID 19

**NAMEN PROGRAMA PO PREBOLELEM COVID-19
JE KREPITEV ZDRAVJA IN LAJŠANJE SIMPTOMOV,
KI VZTRAJAJO 12 TEDNOV IN DLJE.**

PAKET SREČANJ ZAJEMA VSEBINE

NAJPOGOSTEJŠI OBREMENJUJOČI SIMPTOMI:

- utrujenost
- mišična oslabeledost
- težave s pozornostjo in koncentracijo
- težave s spominom
- megla v glavi
- motnje razpoloženja (tesnoba, depresija)
- težave s spanjem
- glavobol
- izguba vonja in okusa
- bolečine v prsnem košu
- občutek težkega dihanja
- izguba ali pridobivanje telesne teže
- pomanjkanje energije

CILJI PROGRAMA

- opolnomočiti posameznika za ponovno izvajanje aktivnosti kot pred obolenjem
- spodbujati aktivnosti za zdrav in aktiven življenjski slog

PROGRAM ZAJEMA VSEBINE:

1. PREHRANA (ocena stanja posameznika, individualna prehranska obravnava, prehranska podpora za okrepitev imunskega sistema)
2. GIBANJE (respiratorna fizioterapija in gibalna rehabilitacija)
3. DUŠEVNO ZDRAVJE (podpora pri povrnitvi dobrega duševnega stanja, razvijanje psihične prožnosti za soočanje z novimi izzivi)
4. OPUŠČANJE KAJENJA (strokovna podpora in pomoč pri opuščanju kajenja)

Izvaja se individualno in/ali v skupini.

IZVAJALCI: prof.zdr.vzg., dipl. medicinska sestra, dipl. fizioterapevt

GIBANJE

PREHRANA

OPUŠČANJE
KAJENJA

DUŠEVNO
ZDRAVJE

Prijave na vstopni razgovor z dipl. medicinsko sestro
v ZVC- ju sprejemamo:

- preko napotnice za zdravstveno vzgojne programe (usmeritev: POST COVID REHABILITACIJA), ki jo izpolni osebni zdravnik, referenčna medicinska sestra ali specialist.
- direktno e-pošta; zvcdelavnice@zd-domzale.si

Vadbe Društva Šola zdravja »Metoda 1000 gibov« tudi pozimi

Ne glede na zimski čas se v Mengešu, kot v drugih krajih po Sloveniji, na prostem, v naravi vsako jutro (razen ob nedeljah) zbirajo člani Društva Šola zdravja. Med 7.30 in 8. uro se ogrejejo in razgibajo na vadbah »Metoda 1000 gibov«. Po rednih jutranjih vadbah vadeči opažajo, da se jim izboljšuje gibljivost, lažje opravljajo vsakodnevna opravila, bolje spijo, lažje dihajo, starejši si tudi podaljšujejo možnost samostojnega življenja. Veliko motivacije za redno vadbo dobijo v skupinah, kjer se splete mnogo prijateljev.

Redne brezplačne vadbe »Metoda 1000 gibov« v občini Mengeš spodbujamo v treh skupinah Društva Šola zdravja, v katerih so se prav tako spletla mnoga prijateljstva. To so skupine: **Mengeš Loka** (telovadijo na športnem igrišču Loka), **Mengeš Mali** (telovadijo na otroškem igrišču v Hribarjevi ulici) in **Mengeš Oranžerija** (telovadijo pred okrepečevalnico Oranžerija). Prav pri slednji so lansko leto praznovali že deseto obletnico skupnih vadb »Metoda 1000 gibov«, v svoji občini pa so tudi najštevilnejši med vadečimi. Vadba stojećih položajev »Metoda 1000 gibov« je primerna za vse generacije – vsak vadbo izvaja po svojih zmoglostih. Primerna je tudi v trenutnem času epidemije, saj vadbe potekajo na prostem, na primerni razdalji in brez medsebojnega stika. Med delavniki ob 8. uri vadbo »Metoda 1000 gibov« omogočamo tudi preko spleta (Zoom) in malih zaslonov (v oddajah lokalnih TV-programov). Podatki z brezplačno povezavo do naše vadbe kot tudi seznam TV-programov so objavljeni na naši spletni strani www.solazdravja.si. V Društvu Šola zdravja trenutno povezujejo 4.341 članov v 248 skupinah po 89 občinah. Pri našem delovanju nas podpira

tudi Ministrstvo za zdravje. V zdrave življenjske navade želimo spodbuditi tudi nove člane, ki se nam lahko pridružijo v že obstoječe skupine ali pa skupaj poskusimo organizirati nove skupine v krajih, kjer naših brezplačnih vadb še ni, kot na primer v občini Komenda. Vsi zainteresirani lahko do nas dostopajo preko kontaktov, objavljenih na spletni strani solazdravja.si.

Besedilo in foto: **Ana Pirih – Društvo Šola zdravja**

Anže Lanišek prispeval levji delež k zgodovinski zmagi Slovenije

Bolj ko se je bližal začetek olimpijskih iger v Pekingu, boljši je bil Anže Lanišek, ki je še posebej v drugi polovici prejšnjega meseca znova blestel na tekmah za svetovni pokal v smučarskih skokih. Z odličnimi nastopi je večkrat potrdil, da je tudi v tej sezoni najboljši slovenski skakalec.

V Bischofshofnu si je 25-letni član SSK Mengeš točke priboril še s 15. in 13. mestom, v končni razvrstitvi jubilejne 70. novoletne turneje pa je zasedel 16. mesto. Na skakalnici Paula Ausserleitnerja je bil nato na ekipni preizkušnji, na kateri je slovenska četverica zasedla nehvaležno četrto mesto, najboljši mož v ekipi. Zatem je Lanišek prispeval pomemben delež k moštvenemu zmagoslavju Slovenije v Zakopanah, kjer se je na posamični tekmi izkazal s tretjim mestom, nakar je dvakrat na zmagovalni oder skočil tudi v Titisee-Neustadtu, kjer je navdušil z dvema drugima mestoma. V Willingenu, zadnji postaji pred vrhuncem zime v Pekingu, je nato domžalski as prispeval levji delež k zgodovinski prvi zmagi Slovenije na tekmah mešanih ekip in si s 15. mestom priboril nove točke za svetovni pokal. Z izvrstnimi uvrstitvami si je Lanišek izdatno okrepil samozavest pred olimpijskimi igrami v glavnem mestu Kitajske.

Uspešno so januarja tekmovali tudi Anžetovi mlajši klubski kolegi iz SSK Mengeš. Mladinski reprezentant Taj Ekart je bil na preizkušnji za alpski pokal v Oberhofu deveti, v slovenskem pokalu (do 20 let) pa je bil peti v Planici in mesto višje v Kranju. Med mladinci, starimi do 16 let, svojo nardarjenost potrjuje Benjamin Bedrač, ki je drugemu mestu v

Planici dodal še zmago v Kranju. Med kadeti (do 15 let) sta v Kisovcu pri Zagorju Nik Bergant Smerajc in Timo Šimnovec osvojila tretje oziroma peto mesto, v leto mlajši starostni skupini pa je Alen Pestotnik zmagal, Živa Andrić pa je bila druga. V Planici si je nato v konkurenci do 15 let diplomu priskakal šestouvrščeni Šimnovec, medtem ko je bil Bergant Smerajc osmi, Andrićeva (do 14 let) je znova skočila na drugo mesto, Pestotnik pa je bil četrti. Med mlajšimi kadeti (do 13 let) je Jaka Perne četrtemu mestu iz Žirov dodal še drugo iz Kranja, Erik Tomažič je bil sedmi in četrti, Hugo Weigl pa je preizkušnji končal na petem in 12. mestu. Na tekmi za pokal gorenjske regije na Gorenji Savi pa je Weigl zmagal, Perne je bil četrti in Tomažič osmi.

V najmlajši (tekmovalni) starostni skupini (do 11 let) sta na preizkušnji za slovenski pokal v Žireh barve mengeškega kluba zastopala Max Thaler Oben in Lovro Drnovšek, ki sta zasedla 13. oziroma 16. mesto, na tekmi za pokal gorenjske regije v Kranju pa je bil Thaler Oben tretji, Tit Farič tik za njim, Drnovšek in Samo Tišler pa sta pristala na osmem oziroma devetem mestu.

Besedilo in foto: Š. M • Avtor: SSK Mengeš

Badminton klub Mengeš – ponovno uspešni

Zadnjo soboto v januarju je v Brežicah potekal 10. turnir bratstva in enotnosti 2022. Gre za 4. turnir v sklopu lige ADA. Turnirja, ki je potekal v dveh dvoranah (Športna dvorana Brežice in dvorana Gimnazije Brežice), se je udeležilo dobrih 200 igralcev iz različnih klubov iz BiH, Hrvaške, Avstrije, Nemčije in Slovenije. Med njimi je bilo 12 članov Badminton kluba Mengeš. Naši člani so odlično zastopali barve kluba, saj so domov odnesli skupaj kar 9 medalj.

V kategoriji moških parov B sta v finalnem napetem dvoboju Jure Roblek in Jure Šinkovec morala priznati premoč domačinoma Ivanu Hotku in Klemnu Kosu (Badminton klub Pišce). V ženskih dvojicah, prav tako v kategoriji B, je 2. mesto zasedla Snežana Zupin skupaj z Veroniko Jelen Polak (BK Celje), v mešanih parih pa sta na tretji stopnički stala tudi Maša Jeraj in Uroš Bregar.

Naši člani so bili zelo uspešni tudi v kategoriji C, kjer sta 3. mesto med ženskimi pari zasedli Alenka Leskovar Gerdin in Mateja Vrhovnik, slednja je z Davidom Vrhovnikom osvojila tretjo stopničko še v kategoriji mešani pari.

Zaradi slabe epidemiološke slike žal tradicionalnega druženja po koncu turnirja ni bilo, so se pa organizatorji BK Pišce vseeno lepo potrudili z izpeljavo turnirja, za kar se jim iz vsega srca zahvaljujemo in obljubimo, da naslednje leto spet obiščemo Brežice s še številčnejšo ekipo.

Naslednji mednarodni badminton turnir, v sklopu lige Li-Ning, bo potekal v domačem kraju, in sicer 12. 2. 2022 v Športni dvorani Mengeš, kjer pričakujemo veliko udeležbo svojih članov in seveda članov drugih klubov iz Slovenije in Hrvaške.

Besedilo: **Maša Jeraj** • Foto: člani BK Mengeš • Avtor: **Helena Šinkovec**

Badmintonski festival Badmintonček – Badmintončica

V soboto, 8. januarja 2022, je v telovadnici OŠ Prežihov Voranc potekal 6. otroški badmintonski festival »Badmintonček – Badmintončica 2022«. Na festivalu je sodelovalo 11 klubov in ena šola. Askö Kelag Kärnten Klagenfurt (Avstrija) je bil najuspešnejši klub z devetimi osvojenimi medaljami, hkrati so zopet prispeli z velikim številom mladih kitajskih igralcev, ki so dodatno popestrili dogajanje na festivalu. Osem medalj pa so osvojili mladi badmintonisti iz Mengeša.

Število udeležencev se je zaradi karanten zaustavilo pri številki 90. Badminton klub Mengeš je zastopalo 12 mladih igralcev in igralk, ki so osvojili kar osem medalj in bili tako med najuspešnejšimi klubi na turnirju. Med najboljšimi do 11 let Sara Bregar, Mila Vrhovnik, Julija Božnik in Martin Oražem. Zlato medaljo za Mengeš je osvojila Sara Bregar, ki je s tremi zmagami osvojila prvo mesto. Srebrna je bila Shiqi Zhou (Askö Kelag Kärnten), tretji mesti sta osvojili Mila Vrhovnik in Julija Božnik (obe BK Mengeš). V moški konkurenci je bil odličen tretji Martin Oražem (BK Mengeš). V kategoriji U11 B dečki je bronasto medaljo osvojil Evan Delagič (BK Mengeš). Evan je zmagal v dramatični tekmi proti Oskarju Kakerju (BK Karizma) z rezultatom 21:19 in si tako na svojem prvem turnirju že priboril tudi prvo medaljo. Med U13 A je bil Tim Bregar drugi, zmagal je odlični Martin Zhang. Med dečki U13 A smo na delu lahko videli odličnega Martina Zhanga (prvi na avstrijski državni lestvici do 13 let), ki se je »sprehodil« do finala, kjer se mu je dobro upiral Tim Bregar (drugi na slovenski državni lestvici). V konkurenci B med dečki je pozitivno presenetil Jan Topolovec (BK Mengeš), ki je zmagal na vseh tekmah v skupinskem delu, nato pa je po težki borbi moral priznati premoč kasnejšemu zmagovalcu in je osvojil odlično tretje mesto.

Najštevilčnejša je bila kategorija U15, Vid Tomazin drugi

Kategorija U15 je bila najštevilčnejša (20 fantov in 11 deklet). V polfinalu je Vid Tomazin (BK Mengeš) premagal šestega igralca z avstrijske državne lestvice (Ziao Zhou). Verjetno najbolj kakovostna tekma na festivalu je bila finalna tekma med fanti. Shangzu Zhan (Askö Kelag Kärnten, drugi na avstrijski državni lestvici) je v razburljivem finalu premagal odličnega Vida Tomazina iz Mengeša z izidom 16:14, 14:16 in 15:5, za kar sta bila nagrajena z bučnim navijanjem skozi celo tekmo. Med dekleti je odlično peto mesto osvojila edina predstavnica BK Mengeš v kategoriji do 15 let Manca Flerin. Priznanja je podeljevala trenerka BK Karizma Maja Tvrdy (dvakratna olimpijka).

Zahvaljujemo se svojim sponzorjem, ki so nam omogočili udeležbo na festivalu na Ravnah na Koroškem.

Rezultati: U11 A dečki: 3./4. Martin Oražem – BK Mengeš

U11 B dečki: 3./4. Evan Delagič – BK Mengeš

U11 A deklice: 1. Sara Bregar – BK Mengeš

3./4. Mila Vrhovnik – BK Mengeš

3./4. Julija Božnik – BK Mengeš

U13 A dečki: 2. Tim Bregar – BK Mengeš

U13 B dečki: 3./4. Jan Topolovec – BK Mengeš

U15 fantje: 2. Vid Tomazin – BK Mengeš

U15 dekleta: 5. Manca Flerin

Besedilo in foto: **Uroš Bregar**

Mengeški atleti osvojili tri medalje na državnem prvenstvu

V nedeljo, 30. 1. 2022, je v Slovenski Bistrici potekalo prvenstvo Slovenije v dvorani za pionirje in pionirke letnika 2011 in 2012. Na tekmovanju je nastopilo tudi 5 atletov Atletskega kluba Mengeš. Čeprav je bil to za vse prvi nastop na državnih prvenstvih, so dosegli odlične rezultate.

Dan Gregorc je v teku na 200 m osvojil drugo mesto in s tem naslov državnega podprvaka. Na enaki razdalji je Brina Nakrst osvojila bronasto medaljo. Lev Mahdi Ozimek je na najkrajši razdalji prav tako osvojil bronasto medaljo. Luka Jerič je bil četrti v teku na 200 m in Eva Pustotnik peta v teku na 400 m. Vsem iskrene čestitke za odlične rezultate.

Besedilo in foto: **Anže Jurgele**

Badminton klub Mengeš uspešen v Ljubljani

V soboto, 15. 1. 2022, smo se udeležili Li-Ning turnirja v Ljubljani. Sodelovalo je 13 članov kluba. Ponovno je bil naš klub eden najuspešnejših, saj smo odnesli kopicico medalj, kar ponovno kaže na dobro, kakovostno in resno delo v našem klubu.

Posebej je treba pohvaliti članico Katjo Turinek, ki je ponovno pokazala svoje znanje, saj je premagala vse nasprotnice v kategoriji ženske posamezno in ženski pari (A), v mešanih parih pa je osvojila srebro, kjer je premoč morala priznati slovensko-hrvaški navezi. Pohvale tudi njeni soigralki v ženskih parih, Lari Melloni, ki je poleg zmage v ženskih parih osvojila še bron v kategoriji ženske posamezno. V težavnostnih skupinah B so se odlično odrezali David in Mateja Vrhovnik, ki sta osvojila zlato v mešanih parih, Mateja je osvojila tudi srebro v ženskih dvojicah, Maša Jeraj pa je osvojila dve bronasti medalji v ženskih in mešanih dvojicah. Na stopničkah sta poleg Maše stala še njena soigralca v parih, in sicer vedno dobre volje Tomaž Magerl in vedno nasmejana Snežana Zupin. Čestitke tudi ostalim udeležencem, Suzani, Alenki, Juretu, Andreju, Miranu in Sandiju, ki so s svojo požrtvovalnostjo še dodatno pripomogli k uspešnemu turnirju. Naslednji turnir, ki se ga bomo člani kluba udeležili, sledi že konec meseca, in sicer ADA Brežice, 29. 1. 2022.

Besedilo: **Andrej Bensa** • Foto: člani BK Mengeš
Avtor: Helena Šinkovec

Odpрте izmenjave pogledov in razprave prispevajo k pravemu napredku

Javno glasilo Mengšan naj bi bil eden od načinov – medij odpрте izmenjave mnenj.

Ob izzivih bivanja dejavno sodelovanje javnosti s pogledi in dejstvi pomembno sodoloča ustrežnejša dejanja razvoja.

Mengšana dobivamo na svoje naslove. Zapisi s predlogi, mnenji in odzivi nanje pa so redki ali zgolj od kakega posameznika. Teme razprav na Svetu Občine Mengeš nimajo mesta v uredniški zasnovi. Že dolgo vrsto let.

Ena redkih objav posameznika je bila v zadnjem času od g. Mirjana Trampuža, Mengšan december 2021, o arheološkem muzeju pod staro telovadnico in o skupni kuhinji šole, vrtca in doma počitka. Slednje sem že davno predlagal tudi sam, tudi skupno računovodstvo oziroma administracijo. Predstavitev davne preteklosti in dejavnosti prednikov je predlog za resno presojo. Tudi s sodelovanjem ljudi, ki so na tem področju aktivni že desetletja (Muzej Mengeš).

Odpрте izmenjave mnenj so nujne za primernejše odločitve.

Ni bilo pripravljenosti za resno izmenjavo mnenj ob predlogih za poglobitev in dodatno izkoriščen tloris pri gradnji podzemnih parkirišč Glavni trg/Zavrti ali ob izgradnji velike športne dvorane.

Ob rekonstrukciji Glavnega trga in Slovenske ceste smo za ta del zgodovinskega mestnega jedra mesta Mengeš predlagali krožišča brez semaforjev, z dodatnima trgovama pred godbenim domom in pod kostanji (Tonhovina), za dolgoročno urbano ureditev meščanom prijaznega, zdravega, kulturnega bivanja.

Predlog za proučitev je vgradnja vodovodne cevi pod predvideno kolesarsko stezo ob glavni cesti Mengeš – Duplica za povezavo na kamniški vodooskrbn sistem in tudi na krvavški! Posredoval sem ga za zadnjo sejo Sveta Občine Mengeš. Še brez konkretnega odgovora ali vsaj odziva.

V prejšnjih letih je bilo posredovano kar nekaj dolgoročno usmerjenih pobud in predlogov. Za vzorec primera iz leta 2019: Odkup 'cegvnce' in območja mengeškega jezera z zaledjem za namen kakovostnega bivanja, mirnih poslovnih in storitvenih dejavnosti in rekreacije ter varovanja okolja in narave; Dokončna obnova oziroma preplastitev obnovljenih in dotrajanih cestišč v mestu Mengeš z dolgoročno zasnovo mestnih ulic z ozirom na sobivanje občanov in pešcev ter storitvene dejavnosti in revitalizacije hiš in dejavnosti – pred dokončno preusmeritvijo prometa na dokončano obvoznico.

Odpрте izmenjave pogledov in razprave pomembno prispevajo k pravemu napredku.

Besedilo: **Tomaž Štebe**

»Oživiljena Slovenska cesta in Glavni trg, avtorja: Rok Benda, Miha Skok«

V letu 2022

Leto 2021 se je izteklo. Kakšno je bilo in ali je bilo bolj prijazno do nas kot leto 2020, naj presodi vsak sam. V OO SDS Mengeš smo v januarju letošnjega leta obravnavali in strnili predloge občanov, ki so se s svojimi opažanji in pobudami obrnili na nas.

- Zdravstvena postaja Mengeš: čimprejšnja ureditev njene okolice in dostopa vanjo (zaradi razmer, povezanih s covidom-19, pacienti v vseh letnih časih stojijo zunaj in so izpostavljeni vsem vremenskim nepravilnostim; obstoječa šotora sta neprimerna in neprijazna do čakajočih); v bližnji prihodnosti – popolna rekonstrukcija zdravstvene postaje.

- Dom počitka Mengeš: predlaga se izgradnja novega na bolj primerni in mirnejši lokaciji.

- Pokopališče v Mengšu: tlakovanje in osvetlitev glavnih poti.

- Ribnik v Mengšu: ureditev poti okoli ribnika, ki je v vseh letnih časih dobro obiskan.

- PVC ležeče ovire: skozi celotno občino na cestah odstraniti PVC ležeče ovire in jih nadomestiti z bolj prijaznimi asfaltnimi (PVC-ovire vsako zimo "odnesejo" snežni plugi).

- Potok Pšata: bolj pogosto čiščenje in urejanje nabrežij potoka Pšata skozi celotno občino (tudi pri mostu, kjer se zavije na Jable) zaradi poplavne varnosti.

- Dobeno: omejitev hitrosti – 30 km/h. Lokacija omejitve: Spodnje Dobeno od Studenca mimo Ručigaja.

- Semaforji v Mengšu: zaradi varnosti vseh udeležencev v prometu namestiti odštevalni čas na semaforje pri gasilnem domu in Tušu.

- Južna obvoznica: izgraditev južne obvoznice od ribnika do krožišča pri Tušu.

- Loka pri Mengšu: ureditev in obnovitev asfaltnih cest v Loki pri Mengšu (najbolj kritična je cesta, ki gre skozi ulico Na gmajni). Ponovno proučiti možnost asfaltiranja dela ceste na trasi od loške cerkve do ceste, ki pelje na Dobeno.

Prejeti predlogi so dobri in smiselni ter usmerjeni v dobrobit vseh občanov in občank občine Mengeš, zato mislimo, da bi jih bilo smiselno proučiti in njihovo realizacijo umestiti v proračun občine Mengeš za leto 2022 in prihodnja leta.

Besedilo: **Urška Tavčar** za OO SDS Mengeš

France igra himno ob zlati medalji Primoža Rogliča

Trobentač France Kompore že 60 let vztraja v glasbi kljub 73 letom

GLASBA, TO JE SVET ČUSTEV IN SRCA

Vsak človek je že ob rojstvu obdarjen. Mnogi prepoznajo to darilo, ki jim je bilo posredovano kot nagnjenost – talent, predvsem pa to darilo usode razumejo kot samosvojo, za vsakogar drugačno podeljeno milost. Nekateri pa ne čutijo, da so bili obdarjeni s talenti. Prvi v življenju storijo vse, da podarjeni talent razvijejo, drugi pa ob tem, ko ga ne prepoznajo, izgubijo imenitno možnost, ki bi jim lahko obogatila življenje.

Mengšan France Kompore je doma iz stare mengeške družine. Pravzaprav ni veliko ljudi, ki bi med svoje prednike in sorodnike lahko potegnili toliko ustvarjalnih vzporednic, kot je to pri Francetu Komporetu. Že pri 13 letih je želel igrati harmoniko, ker pa mu doma niso mogli uresničiti želje, je ob prigovarjanju Janeza Pera pristal pri Mengeški godbi. Tam so mu dali trobento, povezano z žico. Vpisal se je v glasbeno šolo pri prof. Tonetu Mehletu, ki je bil takratni učitelj in kapelnik Mengeške godbe. S slavno Mengeško godbo sodeluje že 60 let, ob tem 22 let v veteranski Mengeški godbi, katere člani morajo biti starejši od 50 let. Idejo za ta sestav je dal Lojze Pišek. Prvi kapelnik je bil Vinko Sitar, bivši klarinetist Alpskega kvinteta. Za njim pa je mesto prevzel Janez Per, basist in vodja Alpskega kvinteta. France pa s trobento že 60 let neprekinjeno muzicira v svojem stilu, »igra« čustva, ki jih zahtevajo skladbe, ki poslušalcem pomirijo dušo in srce. Pokukajmo v njegov svet glasbe.

Komporetovi so bili med starosvetnimi slamniki, a tudi mengeškimi godbeniki

Pripadnost glasbi pri Komporetovih ni od včeraj. Francetova stari oče Franc in njegov brat Tone sta bila zraven, ko so ustanavljali Mengeško godbo, bila pa sta tudi pobudnika obrtnega izdelovanja slamniki. V dveh vojnah so Komporetovi preživeli mnogo hudih razočaranj in izgub. Od lepega in dobrega pa se je Francetovemu očetu zgodilo to, da se je leta 1943 poročil z Magdaleno Bigles, lepo mladenko, ki je bila rojena 1922 v Franciji slovenskima staršema Kristijanu in Ani Bigles-Lukman. Ko je imela Magdalena 18 let, se je družina vrnila s sestrama Lojzko in Ivanko v domovino. V zakonu se jima je rodilo osem otrok: Majda, roj. 1943, Franci, 1944–1945, **France, roj. 1946, avtomehanic, glasbenik, podjetnik**, Janez, roj. 1947, duhovnik v Logatcu in direktor Doma Marije in Marte, Tone, roj. 1949, duhovnik v Ljubljani Trnovo in direktor Doma Janeza Krstnika, Mija, roj. 1952, Srečo, 1956–1994, Polonca, 1956–2019.

Vojna je – kot vedno – vse spremenila. Mama je doma skrbela za številčno družino, oče pa je delal kot slamnikiar v Slamnikiarski zadrugi v Mengšu. Žal je po nekaj letih zbolel za multiplo sklerozo. Na vodstveno funkcijo v zadrugi ni prišel, saj v času po vojni ni hotel spremeniti svojih načel in se odreči veri. Komporetovim je ostajala le majhna kmetija, lačnih ust pri hiši pa mnogo. Oče je zemljo vse teže obdeloval, zato so odraščajoči sinovi France, Janez in Tone morali poprijeti za delo. Ko so France, Tone in Janez na domači njivi odstranili zemljo,

France Kompere z Mengeško godbo, leta 1960 – prvi nastop

so našli zelo lep pesek za gradnjo, ki so ga zidarji potrebovali za zidanje mengeških hiš. S tem peskom je bila ometana tovarna Filc Mengeš. Mojstra zidarja pa sta bila Nace in Ivan Perne iz Trzina. Bližal se je čas, ko se je bilo Komparetovim fantom treba odločiti za poklice. Franceta so zanimali avtomobili, zato se je odločil za poklic avtomehnika v Domžalah pri mojstru Stanetu Šublju. Brata Janez in Tone sta bila ministranta do konca osnovne šole. V Vipavi sta uspešno opravila gimnazijo in nato doštudirala teologijo v Ljubljani. Tone je pozneje začel graditi dom za starejše Marije in Marte v Logatcu. Zatem je brat Janez nadaljeval njegovo delo. Tone pa je bil premeščen v Ljubljano Trnovo in je tam zgradil moderni Dom Janeza Krstnika. Kljub upokojitvi sta oba še danes aktivna duhovnika. Takrat jima država še ni stala ob strani.

Začelo se je s trobento leta 1959

Ker je bil France talent, je hitro napredoval v glasbeni šoli. Že po letu dni je ustanovil svoj ansambel Veseli Vandrovčki. Ime jim je dal Pavle Kosec, takratni direktor Glasbene šole v Mengšu ter vodja in komponist Veselih planšarjev. Zanje je napisal skladbo V brniškem gaju, s katero naj bi nastopali za 8. marec. Ansambel so sestavljali: Janez Per – bas, Edo Završnik – harmonika, Tone Orel – klarinet in France Kompere – trobenta. Ker pa skladba vodi kulture v Mengšu

ni bila všeč, jim ni dovolil nastopati in so žalostni odšli domov. Prvi nastop, ki ga ni bilo, je bil naša tragedija.

V istem letu so bili povabljeni kot ansambel Veseli Vandrovčki iz Mengša v radijsko oddajo Sončna ura. Pred njihovim nastopom je v oddaji nastopil ansambel Lojzeta Slaka s Fanti s Praprotna. Slaki so zmagali, Vandrovčki pa so zasedli odlično drugo mesto. Kar na nekaj nastopih so potem še igrali. Mengeški cerkveni zbor jih je prvič povabil na izlet v Štango nad Litijo, kjer so znali igrati 12 skladb. Nekajkrat pa so nastopali tudi na Mengeški koči.

Pod mengeško marelo – središče EGS zakoličili v Mengšu

Godbeniki so srečni ljudje. Brez plačila so predani, pravzaprav z nevidnimi vezmi povezani med seboj v ljubezni do glasbe. Tudi France Kompere je postal eden teh srečnih ljudi, ki so že od konca 19. stoletja začeli slavno tradicijo zdaj legendarne Mengeške godbe.

Ko je kot mlad fant hodil po svetu, se je družil z različnimi zanimivimi ljudmi, ki so imeli v sebi globoko ljubezen do glasbe. France je prišel na idejo, da bi z godbeniki, ki so takrat igrali v različnih ansamblih, organizirali prireditev. Poleg domačega ansambla pa bi povabili tudi skupino glasbenikov iz tujine.

**Levo: ansambel Vandrovčki – prvi nastop
Spodaj: EGS-kamen v Mengšu**

Ansambel Marela, 1989

**Hči Nina Kompore
Volasko**

S to idejo je seznanil tedanjega predsednika godbe Lojzeta Piška, ki je bil takoj navdušen. Šla sta k prof. Ivanu Sivcu, ki jima je predlagal ime prireditve Pod mengeško marelo. »To naj bo!« sta rekla. Idejo so z godbeniki uresničili. Letos v februarju bo že tradicionalna 38. prireditev Pod mengeško marelo (vprašanje je samo covid).

Vse pa ni šlo brez težav. Pred začetkom so imeli težave z najemom dvorane. France se je oglasil pri tovarišu, ki je bil odgovoren za dvorano v Mengšu. Rekel mu je, da za zasebne prireditve ne morejo dati dvorane na razpolago. Nato je šel v Domžale h gospodu Zajcu, ki je bil hišnik hale. »Ni problema,« je rekel, samo želeni termin povejte. France se je ponovno vrnil v Mengeš in odgovornemu tovarišu rekel: »Če nam ne boste omogočili spektakla v Mengšu, bomo organizirali Pod mengeško marelo v Domžalah. Pred začetkom vsake predstave pa bi napovedovalec objavil, da je prireditev Pod mengeško marelo v Domžalah zato, ker jim v Mengšu ne omogočijo nastopati. S tem je bil problem takoj rešen!

Franceta je leta 1986 poklical pisatelj in zgodovinar Matjaž Brojan iz Domžal, ki je bil nad prireditvijo takoj navdušen. Imel je idejo, da bi pri Komparetu v Mengšu – kraju s tako imenitno glasbeno bero domačih ansamblov in odlično godbo – zakoličili temeljni kamen evropskega glasbenega središča – EGS. Poimenovano je bilo po tedaj še mladi evropsko usmerjeni politični povezavi evropskih demokratičnih narodov. Rečeno – storjeno. Z geodetske uprave Domžale je pripeljal dva v belo oblečena geodeta z vsemi napravami, ki sta na dvorišču pri Komparetu na Janševi 3 »našla« točko, kjer je še vedno zakopan kamen z napisom »EGS 1986«.

Ansambel Marela

Leta 1985 je France ustanovil **Ansambel Marela**. Sestav je bil nekaj popolnoma novega v domači glasbi. Spodbujeni z našo glasbo in specifičnim zvokom ter izvedbo so bili takoj prepoznani. Ker je prof. Ivan Sivec verjel v nov mengeški ansambel, jim je omogočil, da so prišli na osrednji slovenski radijski medij in na televizijo. Člane ansambla je vodila ljubezen do glasbe. Dela so se lotili profesionalno. V tistem času (1985–1991) je Mengeško godbo vodil kapelnik Franc Lipičnik, ki je pred tem že imel svoj ansambel. Komparetu sta bila všeč njegov slog in razumevanje glasbe. Dogovorila sta se, da Ansamblu Marela dovoli igrati in posneti svoje melodije. Z navdušenjem so ponudbo Lipičnika sprejeli člani ansambla: Primož Kosec (klarinet, saksofon in odličen skladatelj), Janez Avbelj (bas, bas kitara, pozavna), Rado Černe (kitara, vokal), Franc Vidic (vokal, bas kitara), Jožica Gabrijel Vidic (vokal) in France Kompore (trobenta in vodja ansambla). Pozneje sta se ansamblu pridružila pevca Julija Avbelj-Bartol in Ivan Hudnik, ki je bil več v zabavni muziki in odličen kitarist.

Največji uspeh so dosegli v oktobru 1989, ko so bili povabljeni v Dresden na referendum ob padcu **Berlinskega zidu**. Igrali so v slovenskih narodnih nošah in peli v slovenščini. Ta nastop je bil višek ansambla. Na Marijinem trgu v Dresdnu jih je poslušalo 160.000 ljudi, ki so čakali na uspeh združitve. Ta nastop so v živo prenašali TV-hiša SAT1 in še 17 televizijskih postaj Nemčije. Imeli so neverjetno srečo, da so v živo sodelovali na tako velikem zgodovinskem dogodku ob padcu komunizma. Njihovo delo je bilo organizacijsko zelo zahtevno: avtomobili, oprema, transport, garderoba, tonski tehnik in mnogo drugih stvari, ki so oblikovale slehernega člana ansambla na njihovih napornih turnejah. Na nastopih so se štirikrat preoblekli v razno garderobo, ki je optično podprla vrst glasbe, ki so jo igrali. France je imel vedno zanimive ideje, ki so se Slovencem dogajale v zgodovini.

Na Ptujskem festivalu 1987 je Ansambel Marela nastopil v finalu in zmagal s polko V prijetni družbi in valčkom Ne boj se, ki ga je

zapela Joži Gabrijel Vidic. Po nastopu se je v garderobi oglasil mojster Bojan Adamič, dolgoletni dirigent Plesnega orkestra Radia Ljubljana. Zelo je pohvalil nastop ansambla in rekel: »Zelo zanimiv sestav imate, interpretacija mi všeč, če me boste kdaj rabili, vam bom z veseljem pomagal.« Uspešni nosilci zvoka Ansambla Marel: Bojan, Rok, Mateja z Marelo. Svoj prvi izdelek je ansambel predstavil v izteku slaloma za svetovni pokal v Kranjski Gori. Tisto nedeljo je na tekmovanju zmagal Bojan Križaj, Rok Petrovič pa je bil drugi (vse je bilo kot naša prerokba).

Lipica, ob 400-letnici Kobilarne.

Aljažu v spomin je pesem, ki je delo našega zelo uspešnega klarinetista in saksofonista ter aranžerja Primoža Kosca, skladbo pa je ubesedil odličen pisec besedil Marjan Stare, ki je bil prisoten v najlepših besedilih naše domače muzike. Skladba »Aljažu v spomin« je bila posvečena dovškemu župniku in velikemu Slovencu Jakobu Aljažu. Zaradi besede »župnik« v besedilu so jim iz uredništva TV Slovenija sporočili, da skladba ni primerna za TV-program, ker naj to ne bi bilo v skladu s politiko televizije. Nastopili so na nemški televiziji ARD v oddaji Za Afriko. Zaradi uspeha v tej oddaji je Franceta poklical priznani nemški organizator ansamblov, ki jih je želel predstaviti na letališču v Londonu, kjer bi morali nastopati tri tedne na mesec. Fantje so imeli doma mlade družine. S podpisom pogodbe niso soglašali. Družine so bile na prvem mestu. France je še vedno prepričan, da se taka priložnost zgodi le enkrat v življenju. Ker je imel višje cilje, se je odločil za drugo pot. Ansambel je igral še nekaj časa, potem pa se je Marel zaprla.

V tistem času je France pogosto vozil akademika dr. Antona Trstenjaka na njegova predavanja. Ko sta se enkrat peljala v Logatec k njegovemu bratu Janezu, ga je vprašal, s čim se ukvarja. Odgovoril mu je, da igra trobento z domačim ansamblom v tujini. Ko mu je povedal, koliko je star (takrat petdeset let), je akademik rekel: »PREPUSTITE ZABAVATI LJUDI MLAJŠIM, SAMI PA NAREDITE CLAJDERMANSKO TROBENTO, DA SE SLOVENCIMED SABO NE BODO POMENDRALI.« Sledil je njegovi ideji in nadaljeval samostojno kariero v slogu, kot mu je predlagal akademik Anton Trstenjak.

S trobento in Nininim glasom

Leta 1993 je začel s snemanjem skladb različnih slogov na svoj način. Snemal je v studiu Napoleon (producent Dušan Zore) in Janeza Repnika v Mengšu. Leta 1996 je bil izbran na finalu Grand Prix der Volksmusik v Švici s skladbo Severna stena Triglava, ki jo je odlično napisal Slavko Avsenik ml. S to skladbo je dosegel najboljšo instrumentalno izvedbo. Ta dosežek v tujini mu je vzbudil veliko samozavesti.

K sodelovanju je povabil svojo hčerko Nino. V tistem času je študirala solo petje na Kraljevem konservatoriju v Birminghamu in z odliko zaključila diplomski študij na Kraljevem konservatoriju v Bruslju. Študij je finančno omogočila tudi Občina

Mengeš, za kar je hvaležna. Poleg glasbe je svoj talent potrdila z diplomom iz angleščine in latinščine na fakulteti v Ljubljani. Njuna svetova sta se v dojemanju in razumevanju glasbe našla, saj sta uspela posneti šest glasbenih projektov v različnih zvrsteh. Z Marjanom Kregarjem sta s harmoniko posnela dva CD-ja ljudskih pesmi. Poleg ljudskih pesmi sta posnela tri CD-je v raznih zvrsteh zabavne glasbe. Med njimi močno izstopa skladba Med nebom in zemljo, ki jo je odlično napisal Matjaž Vlašič. Sama pa ima s tujimi orkestri posnetih tudi veliko klasičnih del.

Nina je prva umetnica, ki je od klasičnih pevk zmogla prepevati različne zvrsti glasbe in cerkvene klasike. Posebno pa se je skupaj z očetom dokazala v svetovni uspešnici Andrea Bocellija »Con te partiró«. Od tedaj z uspehom poučuje solo petje na Glasbeni šoli v Logatcu.

Glasba je moje življenje

Že kot mlad fant je zahajal v Stranje h g. Gačniku. Gospodove skladbe so mu bile zelo všeč, zato je mnogokrat s trobento bogatil izvajanje pri svetih mašah s tamkajšnjim mladinskim zborom. Gačnikove pesmi so mu segle v srce, zato je takrat ustanovil Mladinski pevski cerkveni zbor v Mengšu, ki je z Gačnikovo glasbo in trobento poživil program pri cerkvenih obredih. Leta 1969 je ustanovil Planinski kvintet, s katerim je na Ptujskem festivalu zmagal z instrumentalno izvedbo polke Matjaža Tratnika. Vmes je na Dunaju pri firmi BASF z Alpskim odmevom posnel zelo uspešen prvi projekt z imenom »brez skrbi in veselo«.

Nekaj let je kot trobentač igral v raznih slovenskih ansamblih. Osem let je sodeloval z ansamblom Vita Muženiča. Pri njem se je veliko naučil. Z ansamblom je bil sedem tednov na gostovanju v Kanadi in Ameriki. Leta 1984 pa je z njim igral na olimpijadi v Sarajevu. Več let je z nasveti in načinom igranja pomagal mladem ansamblu Stoparji iz Loke, ki so v tistem času izdali tri CD-je. Leta 1985 je France ustanovil Ansambel Marel, ki je uspešno deloval šest let. Njegova pot in delo dokazujeta globoko predanost glasbi in ljubezni do domovine. Vsa glasba, ki jo je ustvaril v svojem življenju, je za spomin še vedno na razpolago, ker je bil skoraj za vse projekte samozaložnik. Poleg tega je v glasbenem svetu in osrečujoči duhovnosti človeka najbolj prevzemajočih področij – glasba mu je začrtala in določila življenjsko pot, ki jo je prehodil in na njej še vedno vztraja s sopotnico – trobento. Zvok glasbila, ki ga že šestdeset let neguje in razvija, ga uvršča med tiste slovenske trobentače, ki zmorejo pričarati prelep svet čutenja glasbe, ene od sedmerih umetnosti kulturnega sveta. Naj Francetu njegova poduhovljena glasbena večšina krasi in zaljša svet naprej in mu podarja najlepše, kar življenje more dati. Leta 2012 je ponovno ustanovil cerkveni zbor VIS (Vokalno-Instrumentalna Skupina sv. Mihaela Mengeš). Nikoli ni pozabil na svoj domači kraj Mengeš, ki mu je podaril velik del življenja.

Besedilo: M. B. • Foto: družinski arhiv Franceta Komporeta

Ansambel Marel v Dresdnu, leta 1989 ob padcu Berlinskega zidu

Podelitev priznanj ob jubileju Likovnega društva Mengeš

Predsednica Likovnega društva Mengeš Helena Testen je ob društvenem jubileju za 25 let njegovega obstoja in delovanja 17. januarja 2022 v prostorih Občine Mengeš skupaj s podpredsednico Emanuelo Rodica podelila priznanja za ljubiteljsko kulturno dejavnost zasluženim ustanovnim, aktivnim članicam, bivši predsednici in mentorju društva. Ker je društvo namreč v letu 2021 praznovalo svoj rojstni dan, se je predsednica društva vsem dobitnikom priznanj zahvalila in jim hkrati čestitala za njihovo dolgoletno predanost opravljanju društvenega dela, za uspehe in aktivnosti. Poudarila je, da so z omenjenimi dejavnostmi pripomogli k prepoznavnosti društva širom po Sloveniji. Priznanje z zahvalo so v ljubiteljski kulturni umetnosti prejeli ustanovni, aktivni in uspešni člani Milica Tomšič in Ina

Malus, nato dolgoletna, aktivna in uspešna članica Barbara Rabič in Binca Lomšek za aktivno in uspešno delovanje. Sledila je zahvala bivši predsednici Leonidi Goropevšek za 12-letno uspešno aktivno vodenje društva in mentorju Lojzetu Kalinšku za uspešno dolgoletno mentorstvo, ki je s širino svojega znanja, predavanji in praktično angažiranostjo navdušil člane Likovnega društva Mengeš v rasti ustvarjanja likovne umetnosti. Tajnica društva Karmen Korošec mu je predala darilo članov, in sicer sliko v tehniki asemblaž, z vkomponiranimi čopiči, ki so jih prispevali vsi člani društva. Sliko je ustvarila akademska slikarka in članica društva Mira Resnik. Rožice so prejeli tudi vsi člani upravnega odbora.

Besedilo: **Helena Testen** • Foto: **Lojze Burja**

Ohranimo drevo in s tem OHRANIMO naš planet

Tak naslov nosi naša fotografska razstava, ki smo jo člani Likovnega društva Mengeš postavili v prostorih Občine Mengeš. Slovenija je dežela gozdov. Gozdovi, drevesa preživljajo nešteto vrst, tudi nas, se pravi pomagajo nam dihati. Drevesa nas hladijo, čistijo slab zrak, v gozdu dihamo dober zrak, gozd nas sprosti. Z objektivom skozi gozd, drevesa. Naše oko je mirno raziskovalo, proučevalo, počivalo. Podnevi, ob večeru je ujelo lepote korenin, listov, cvetov, debel, vej, odsevov, svetlobe, odbojev senc v jezeru, mlaki ... In nastale so zanimive fotografije. Razstava je na ogled vsak dan od 8. do 15. ure in ob sredah do 17. ure, seveda ob upoštevanju zadnjih ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2. Lepo vabljeni.

Besedilo in foto: **Helena Testen**

Delo Barbare Rabič

Delo Špele Magister, spodaj delo Emanuele Rodica

Razstava Spomini ob jubilejnim letu

V mesecu decembru smo člani Likovnega društva Mengeš v okviru društvenega jubilejnega leta v predverje Kulturnega doma Mengeš na ogled postavili še zadnjo razstavo z naslovom Spomini. Je osma razstava v nizu lanskih razstav v počastitev četrto stoletja obstoja društva. Zasijala je ob naših spominskih zgodbah v tehniki lavirane risbe. Zgodbah, ki so se nam utrnile iz preteklih let. Vir navdiha je bilo vrteče se kolo časa, ki se je zavrtelo nazaj na leta, ki so odšla, a naši spomini ostajajo. Ob tem smo se spomnili tudi pokojnih članov in v spomin postavili njihova dela. V jubilejnim katalogu smo poleg svojih predstavitev in besed in del omenili tudi njihove društvene ustvarjalne poti. Razstavo smo zaključili z dvajsetimi naslikanimi platni v rdečem, ki se kot velika skupinska slika žareče razkazujejo na steni predverja. Novinar Miro Pivar je za Domžalske novice napisal tudi prispevek o omenjeni razstavi in posnel video. Lepo vabljeni k ogledu.

Besedilo: **Helena Testen**

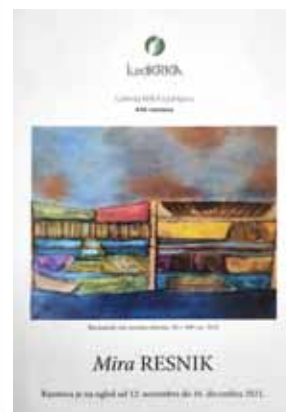
Mira Resnik z razstavo Rdeča nit v Galeriji Krka

Mira Resnik je akademska slikarka, magistrica umetnosti in članica Likovnega društva Mengeš. Je odlična grafičarka in slikarka s sodobnimi oziroma modernejšimi likovnimi pristopi. Od nje se člani ljubiteljske likovne umetnosti radi učimo. V decembru nas je povabila na ogled svoje samostojne razstave z naslovom „Rdeča nit“, ki je bila v Galeriji Krka v Ljubljani. Avtorica nas je popeljala skozi svoja dela, po poteh, ki jih vidi v življenju, družbi in kot jih čuti sama. Umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn je v uvodnem zapisu o razstavi napisala, da njena najnovejša dela zaznamuje rdeča nit. Ta se fizično pojavlja v njenih delih, in čeprav je v nekaterih od njih le ena sama, ima pomembno vlogo.

Povezuje celoten cikel in mu daje naslov. Je emblematična, ki definira in potrjuje slikarkino posebno ustvarjalno identiteto.

Iskreno ji čestitamo za izvirno razstavo in se ji zahvaljujemo za lep umetniški dan.

Besedilo in foto: **Helena Testen**

Franciju Eichholzerju v slovo

Pred mesecem se je na Koroškem poslovil velik prijatelj Mengeške godbe in Mengša nasploh. Kot gasilec in poveljnik gasilcev v Šentilju (St. Egyden) je prišel v kontakt s Štefanom Borinom že davnega leta 1975.

Leta 1983 je prišlo do pobratenja gasilskih društev iz Šentilja in Mengša. Na prireditvah Pod mengeško marelo je bil reden gost in kot tak tudi vodilni promotor Mengeške godbe in gasilstva na Koroškem. Skupaj s Štefanom Borinom je zaslužen, da smo z godbo gostovali v Šentilju. Igrali smo pri mašah. Še najbolj nam je v spominu ostala procesija sv. rešnjega telesa po poškošenih travnikih. Prisoten je bil tudi evropski komisar Valentin Inzko, ki je skoraj domačin.

Omeniti velja tudi srečanje in prave fešte po maši s tedanjim deželnim glavarjem Jörgom Haiderjem. Ko je bila 120-letnica GD Vrba, je na čelu povorke korakala Mengeška godba. Tudi tu je bil glavni zabavljak pokojni deželni glavar, ki je sicer zelo dobro govoril slovensko! Franci in Štefan sta bila glavna vez godbenih promenadnih dolgoletnih koncertov ob Vrbskem jezeru. Celo naše CD-je prodajal turistom in poskrbel za promocijo Mengša. Večkrat smo igrali pri njem doma na kmetiji, kjer nas je pogostil. Zaslužen je tudi za nastope in sodelovanje mengeških pevcev (Mengeški zvon) v krajih ob Vrbskem jezeru. Premalo je bilo korajže, da bi ga predlagali za kakšno mengeško občinsko priznanje, ki bi si ga zaslužil. Potrudimo se, da nadaljujemo vezi, ki jih je stkal naš Franci!

Franci, hvala za vse.

Besedilo: **Lado Kosec** • Foto: **Štefan Borin**

Niku Urankarju v spomin

Niko Urankar je bil prvi med ustanovitelji Kolesarskega društva Mengeš, ki je bilo ustanovljeno 8. 2. 1985.

Vsa leta je bil najbolj dejaven član društva. Niko je bil do svojega 70. leta še aktiven tekmovalec v amaterskem kolesarstvu. Nastopal je na dirkah za slovenski pokal, državno prvenstvo in raznih maratonih tudi po Italiji in Avstriji.

Aktiven je bil tudi pri pridobivanju novih članov v društvu. Veliko pozornosti je namenil tekmovalcem, še posebno mladim obetavnim kolesarjem, redno je spremljal njihove rezultate in se z njimi veselil uspehov.

Vseskozi je skrbel za čisto okolje, redno se je udeleževal čistilnih akcij v občini Mengeš.

Čprav smo Nika poznali vrsto let, je podrobnosti težko opisati. Ponosni smo, da je leta 1998 prejel bronasto priznanje za prizadevno delo v razvoju kolesarstva, leta 2012 je prejel srebrno priznanje za prizadevno delo v Kolesarskem društvu Mengeš, leta 2020 pa mu je bil dodeljen naziv častni član Kolesarskega društva Mengeš.

Niku se iz srca zahvaljujemo za vse dobro, kar je prispeval k delu in razvoju društva. S svojim odnosom in prizadevnostjo je bil vzor marsikateremu članu in tudi krajanu.

Besedilo in foto: **Kolesarsko društvo Mengeš**

PISMA BRALCEV

Srce

Zdaj goste in temne, zdaj lahne in bele,
to srca tančice, vedre in temnijo
njega globočine, pogled mu kalijo,
svetlijo, razum, kot da nimfe bi pele.

Srce v radiu, v etru, igra melodijo,
tetraeder v tetraedru v tetraedru,
elektromagneten je veter v tem jedru,
tri forme bijoče, zvene v harmonijo.

So strune po srcu, not v tem poliedru,
ljubezni se veter v njem lahni ujame,
ko bobni hrume vse glasneje le zame,
deviškosti venec se vda temu svedru.

Srce skupaj z dušo zdaj plamen zajame,
katere ..., ne magične sile zajele,
katere ..., pretresa tega ne želele,
ko Bog da in on se z vsem srcem zavzame.

Tišina je v srcu – razkrite so vele
žena – lep je kamen, očem ruševina,
tančice vdilj počenega so rubina,
zdaj rožnate, rahle, zdaj spet pordele.

Avtor pesmi: **Aljoša Rode**

Nočna mora

Gledam gube na obrazu,
so kot zemljine razpoke.

Udrta usta

so kot kraške jame
in nevidno je nebo.

Vse naokrog domišljija je vesolja
in stvarstva brez razlag.

Ljudje mračni in drugačni,
beli, črni in rumeni.

Je to resnica
ali prividi v meni.

Peščene puščave
in doline smrti

ali poželenje v meni.

Ljudje smo igralni avtomati.

Kako nekoga rad imeti
brez dotikov in stiskov rok.

Le molk, da ni laži.

A vesolje poje

pesmi svoje.

Odprimo okna vrata,
strgajmo zaveso časa.

Razširimo roke,
da začutimo srce

našega soseda.

Mavrica je na obzorju,

ni vse še potopljeno v morju.

Avtor pesmi in foto: **Frančiška Hunjet**

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja.*

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 79. letu starosti
nepričakovano sklenil naš dragi mož,
oči, deda, tast, brat in stric

STANE PLANINŠEK

iz Mengša.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja,
darovano cvetje, sveče in svete maše. Posebej se
zahvaljujemo župniku g. Marku Koširju za lepo
opravljen poslovilni obred, sosedom iz Japljeve ulice
in dekletom »Šole zdravja« za prispevek, ki smo ga
namenili za obnovo fasade naše cerkve.

Vsi njejori.

ZAHVALA

V 78. letu starosti
se je od nas
nenadoma poslovil

**MARJAN
ACCETTO**
iz Mengša.

Ob boleči izgubi se
zahvaljujemo vsem sosedom,
prijateljem, sošolcem in
znancem za izrečena sožalja,
spremstvo na zadnji poti,
darovano cvetje in sveče.
Posebna zahvala župniku
Marku Koširju za lepo
opravljen poslovilni obred
in pevcem skupine Krt.
Zahvaljujemo se njegovi
osebni zdravnici Špeli
Tevžič – ZD Ljubljana Vič -
Rudnik. Zahvaljujemo se tudi
cvetličarki Kristini Ledinski
(Anaeva) iz Trzina. Hvala
sestri Minki in Tonetu Bendi
za svete maše.

Žalujoča žena,
hčerki Sabina in Alenka,
njegova sestra Nada iz
Avstralije, sestrične in
bratrance iz Litije.
Hvala vsem, ki ste del
njegovega življenja in se ga
boste spominjali.

Vsi njegori.

*Mirno in spokojno si zaspal,
v večni sen odpotoval,
naj bo srečno tvoje potovanje
in pogosto vračaj se nam v sanje.*

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot
je v 93. letu sklenil
naš dragi ata,
dedek, brat
in stric

**JANEZ
JENKO**

*(1929 – 2021)
s Topol pri Mengšu.*

Iskreno se zahvaljujemo
vsem sorodnikom,
sosedom in sovaščanom
za izrečena sožalja, cvetje,
sveče in darove za svete maše.

Hvala gospodu župniku
Marku Koširju in dr. Rudiju
Konciliji za opravljen cerkveni
obred, maše in molitve.

Hvala pevcem skupine
Krt in trobentaču
za zaigrano Tišino.

Najlepša hvala za vso pomoč
ekipi gasilcev s Topol
in iz Mengša, ekipi NMP
Domžale, patrulji PP Domžale
in pogrebni službi Vrbančič.

Hvala vsem za spremstvo na
njegovi zadnji poti.

Vsi njegori.

*Ko večerna zarja zgine
s svetlim soncem za goro,
vse na zemlji zame mine,
ko se vrnem tja v nebo.*

ZAHVALA

Nepričakovano nas je
v 87. letu zapustil naš dragi
mož, oči, ata, tast in stric

**NIKO
URANKAR**

iz Mengša.

Iskreno se zahvaljujemo
vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in znancem za ustna
in pisna sožalja, tople stiske rok,
za podarjeno cvetje, sveče in
svete maše.

Hvala zdravstvenemu
osebju ZD Domžale
za nudenje pomoči.

Zahvaljujemo se tudi
g. župniku Štefanu Babiču,
pogrebni službi Vrbančič,
županu Francu Jeriču
za besede slovesa,
pevcem Kvarteta Krt in
orgličarju Marjanu Urbaniji.

Hvala Kolesarskemu
društvu Mengeš,
Društvu upokojencev
Mengeš in Smučarskemu
društvu Mengeš.

Hvala vsem, ki ste ga
pospremili na njegovi
zadnji poti in ga boste
ohranili v lepem spominu.

Pogrešamo te.

Žena Mimi,
hčerki Nika in Urša
z družinama in
ostalo sorodstvo.

									OBJEKT, KI ŠČITI PRED VETROM	NEKDANJA ŠVEDKA GLASBENA SKUPINA	GRŠKA ČRKA	STARO-EGIPTOV. PISATELJ IZ 13. ST. PNŠ.	POKOJNI AVSTRILJSKI DIRKAČ LAUDA	SLOVENSKA GLASBENA SKUPINA
								DRJAŠKI TROPSKI KUŠČARJI						
								TRDI ČRNI KAVČUK						
								TERBIJ			LUKA V IZRAELU			
								NASPROTJE ZMAGE			KUBANSKI PESNIK			
MENGŠAN GLASILO OBČINE MENGEŠ	PREDEL KOPRA	NAUK, KI PROUČUJE POTRESE	PRVI VIOLINIST V CIGANSKEM ORKESTRU	AVTOR ŠTEFAN MARKOVIČ	GORA NAD POLJČANAMI (979m)	IGRALKA STARK				ERVIN ANKERST		MEŠANA SOLATA	ANGLEŠKI ŠAHOVSKI VELEMOJSTER (RAYMUND)	
						KDOR JE OGULJUFAN				POL. BENEŠKIH FANTOV				
KRAJ NA PRIMORSKEM S PLEZALNO STENO				ZNAČILNI AMERIŠKI VISKI IZ RŽI, SLADA IN KORUZE								ANTON KARINGER		
												NORINA RADOVAN		
KELTSKI BOG MORJA, LIR				ŽGANJE OGLJA, KOPARJENJE										
SEATOV AVTO ALI 1002 Z RIMSKIMI ŠTEVILKAMI				OBČUTEK ZA BARVE										
						OBITKI PRI IZPLAČILU								
BOŠANSKI SLIKAR, KIPAR (DANIEL, 1912-1942)						LUTECIJ		NOBELIJ		ITALIJANSKI NAFTNI KONCERN		ANTON NOVAČAN		
						NORVEŠKO ZENSKO IME		ANDREJ OCVIRK				PRIDIGAR (JERNEJ)		
ZNAMENITO PORTUGALSKO VINO S POREKLOM NA OTOKU MADEIRA										DIRIGENT (DEMETRIJ)				
										ŽENSKA, KI VEDRI				
NAJVEČJA ZEMELJSKA ŽIVAL														
KOŠTRUNOVO MESO												NOVA VRSTA, ODSTAVEK	DODATNA IZLOČILNA TEKMA	
KRAJ PRI LJUBLJANI			SMUČARKA EDER					ODPOSLANEC, SEL						
			ANTON INGOLIČ					ANTON AŽBE						
DOLINA NA GRŠKEM OTOKU NAKSOSU							AM. PISATELJ (GEORGE)				ANGLEŠKO PIVO			
							DEKLICA IZ ČUDEŽ. DEŽ.				ORIG. NASL. MUZIK. LASJE			
OTOČEK V PRESPANSKEM JEZERU					AM. RAZIS. ŽIDOVSTVA					HRIPAV GLAS				
SLOVENSKI ŠAHIST (MARKO, ROJ. 1959)					JUDEŽEV SIN					KRAJ NA PELJEŠČU				
OSVOBODILNA FRONTA			AM. POP PEV. (BILLY)					IGRALKA MIRANDA				NATRIJ		
			OBLIKA IMENA NACE					ZRAK (ANGLEŠKO)				MESNA INDUSTRIJA PRIMORSKE (KRATICA)		
UGLEDNI BRITANSKI DNEVNIK														
OTOK ČAROVNICE KIRKE						RASTLINA Z MODRIMI CVETovi, POTROŠNIK, REVAR								
POLITIK (JELKO)						OTOČJE OB ZAHODNI OBALI IRSKE					PLEMIŠKI STREŽNIK			

Pomoč: ERLE, FINANCIAL TIMES, KEENE, NAAR, OZMO, TRAGEA, ZENEA

Nagrajenka, ki je pravilno rešila križanko v glasilu Mengšan in bila izžrebana (januar 2022, št. 1) je: **Vanja Babič iz Mengša** in prejme nagrado – nahrbtnik. Čestitamo! Dobitnica nagrado prevzame na Občini Mengeš, Slovenska c. 30, Mengeš, s predhodno telefonsko najavo: 01 / 724 71 06. **Rešitev križanke je bila:** PROSINEC.

Nagrada križanke tokratnega glasila Mengšan (februar 2022, št. 2) je: Knjiga Slamniki pod Gobavico, Monografija o slamnikarstvu na Mengeškem, avtor Matjaž Brojan. **Pravilno geslo križanke lahko pošljete do 28. februarja 2022**, na naslov: Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, s pripisom Nagradna križanka Mengšana. Izžrebani dobitnik/dobitnica nagrade bo objavljen/a v marčevski številki glasila.

Popoldanski zimski utrip iz Cegrenškega bajerja